Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 145 (5819) | 26 чэрвеня 1937 г., субота | ЦАНА 10 КАП.

Учора чырвоная сталіца—Масква з радасцю сустракала ўдзельнікаў гераічнай экспедыцыі, адважных заваявальнікаў Паўночнага полюса.

ПРЫВІТАННЕ ПЕРАМОЖЦАМ!

Учора вярнуліся ў Маскву героі Паўночнай экспедыцыі — слаўная плеяда лётчыкаў і палярнікаў, бліскуча выканаўшы адказнае заданне партыі і ўрада.

З распасцёртымі рукамі сустрэла краіна сваіх лепшых сыноў, бясстрашных заваявальнікаў Паўночнага полюса.

Неацанімы заслугі совецкай авіяцыі і палярнікаў перад светам, перад навукай. Погляды ўсяго перадавога чалавецтва з вялікай любоўю і ўдзячнасцю звернуты ў гэтыя дні да тых, хто ва славу сваёй соцыялістычнай радзімы, ва славу навукі, перамогшы гіганцкія перашкоды, не толькі дасягнулі самага паўночнага пункту зямнага шара, але і арганізавалі адзіную і першую ў свеце палярную станцыю на дрэйфуючай крызе.

Над гэтай станцыяй, закінутай ў бязмежных прасторах палярнага басейна, горда развяваецца чырвоны сцяг краіны соцыялізма, — краіны, якая ажыццявіла векавечныя мары лепшых розумаў чалавецтва.

Імёны О. Ю. Шмідта, М. В. Вадап'янава, В. С. Молакава, І. Д. Папаніна, Э. Т. Крэнкеля і іншых удзельнікаў гэтай беспрыкладнай экспедыцыі навекі ўвойдуць у гісторыю, як імёны вялікіх барацьбітоў за трыумф навукі і культуры, за пакарэнне прыроды. Іх подзвіг зрабіў магчымым новы гістарычны пералёт трох герояў Совецкага Саюза па новаму сталінскаму маршруту.

Мы з'яўляемся зараз шчаслівымі сведкамі грандыёзных перамог совецкай авіяцыі. У той час, калі ўдзельнікі палярнай экспедыцыі рыхтаваліся да адлёту з Амдэрмы ў Архангельск, сталінскія сокалы — Чкалаў, Байдукоў і Белякоў — на чырвонакрылым красуну «АНТ-25» прабіліся праз полюс непрыступнасці і праклалі новую трасу паміж Еўропай і Амерыкай, зрабілі палёт, які не мае прэцэдэнтаў у гісторыі авіяцыі.

Гэтыя дзве вялікія падзеі неразрыўна звязаны адна з другой, яны паказваюць, што заваяваць Арктыку, разгадаць яе таямніцы, пралажыць новы шлях паміж двума мацерыкамі праз Паўночны полюс — гэтыя гістарычныя задачы па сілах толькі Краіне соцыялізма, толькі магутнаму племені большэвікоў.

Ад заходніх граніц да далёкай Чукоткі, ад Зямлі Франца-Іосіфа да памірскіх вышынь — на ўсім неабсяжным прасторы Совецкай краіны кожны совецкі патрыёт перажывае ў гэтыя дні пачуццё радасці і гордасці за сваю радзіму, якая выхавала такіх слаўных сокалаў, як Вадап'янаў і Чкалаў, Молакаў і Байдукоў, Белякоў і Спірын, такіх выдатных палярнікаў як Шмідт і Папанін. Кожны совецкі патрыёт поўны пачуцця адданасці і любві да сваёй цудоўнай краіны, да сваёй партыі і яе вялікага правадыра таварыша **Сталіна**, якія стварылі магутную авіяцыю, узброілі ўдзельнікаў палёту самай дакладнай, самай перадавой у свеце тэхнікай.

Лётчыкі і палярнікі з велізарным натхненнем і энтузіязмам выконвалі сваю гістарычную справу. Яны ведалі, што за кожным іх крокам з хваляваннем сочыць уся краіна, яны адчувалі паўсёдныя клопаты аб сабе Совецкага ўрада, вялікага Сталіна. І гэта натхняла іх, надавала ім больш сіл і ўпэўненасці. Гэта натхняе і падбадзёрвае мужных людзей навукі — чатырох зімоўшчыкаў, якія асталіся на дрэйфуючай крызе, каб раскрыць таямніцы Паўночнага полюса.

«Цябе, таварыш Сталін, мы ўспаміналі разам заўсёды і асабліва ў цяжкія хвіліны, і гэта ва многім дапамагала нам змагацца з перашкодамі і перамагаць...»

Гэтыя словы пісьма трох герояў Совецкага Саюза ярка выказваюць настроі нашых лётчыкаў і палярнікаў, якія перамагалі суровую прыроду Арктыкі.

«Ганарымся адважнымі і мужнымі совецкімі лётчыкамі, якія не ведаюць перашкод у справе дасягнення пастаўленай мэты.

Абдымаем Вас і паціскаем Вашы рукі».

Гэтыя словы прывітальнай тэлеграмы таварыша Сталіна, кіраўнікоў партыі і ўрада прагучэлі лепшай узнагародай героям Арктыкі, якія злучылі паветраным шляхам два мацерыкі, дагэтуль разлучаныя марамі і акіянамі.

Сталінскія выхаванцы — яны валодаюць выключнымі якасцямі, без якіх была-б немагчыма іх перамога. Гэтыя якасці — мужнасць, адвага, настойлівасць, вытрыманасць, спакойнасць, самаадданасць, майстэрства, яснасць мэты і цвёрдая рашучасць дасягнуць яе. Гэтыя якасці выхавала ў іх партыя большэвікоў, гэтымі якасцямі яны абавязаны свайму вялікаму настаўніку і другу **Сталіну**.

Пакарэнне Паўночнага полюса, самаадданая работа чатырох мужных палярнікаў на дрэйфуючай крызе ў Ледавітым акіяне, легендарны палёт трох герояў Совецкага Саюза — хіба ўсё гэта не з'яўляецца ўвасабленнем гераічнага духу вялікага народу, невычарпальных творчых сіл Краіны соцыялізма, несакрушальнай магутнасці Совецкай дзяржавы?

Колькі-б ні хлусілі на Совецкі Саюз фашысцкія разбойнікі пяра, колькі-б яны ні прабавалі аслабіць эфект нашых грандыёзных перамог — яны мізэрныя і бездапаможныя ў сваёй шалёнай злабе. Увесь свет бачыць і ведае, што нясе з сабой чалавецтву сістэма соцыялізма і што рыхтуе свету фашызм. У гэтыя дні, калі над Арктыкай, у імкненні ўзбагаціць чалавецтва новымі навуковымі адкрыццямі, унесці новы ўклад у залаты фонд культуры, ляцелі цяжкія самалёты эскадры Вадап'янава, калі праз полюс непрыступнасці прабіваўся самалёт трох герояў Совецкага Саюза, — сотні бамбардыроўшчыкаў фашысцкай Германіі і Італіі грамілі безабаронныя гарады і вёскі Краіны баскаў, руйнавалі старадаўнія помнікі культуры, на брыючым палёце насцігалі бежанцаў, знішчаючы кулямётным агнём жанчын і дзяцей.

На такі-ж лёс яны хацелі-б асудзіць і народы іншых краін.

Крываждэрныя канібалы з ліхарадачнай паспешнасцю рыхтуюцца да сусветнай вайны; ім дапамагаюць у гэтай агіднай крывавай дзейнасці горшыя падонкі чалавецтва — трацкісцкія выродкі, шпіёны, дыверсанты, бандыты і забойцы.

Ачышчаючы краіну ад гэтых фашысцкіх наймітаў, ад гамарнікаў, тухачэўскіх, убарэвічаў і іншага гнілля, ўмацоўваючы сваю абараназдольнасць, Совецкі Саюз робіць вялікую справу пролетарскага гуманізма, служыць справе міру. Недарма ўся краіна горача і аднадушна адклікнулася на прапанову маскоўскіх чыгуначнікаў аб выпуску пазыкі абароны Совецкага Саюза.

Знішчыўшы кучку здраднікаў, ворагаў, народы Совецкага Саюза, высока падняўшы сцяг Сталінскай Канстытуцыі, дэманструюць свету выдатнейшыя ўзоры творчай соцыялістычнай працы.

Няхай ведаюць крывавыя сабакі фашызма, што нашы непараўнаныя лётчыкі, якія паказалі цуды геройства на службе навуцы і цывілізацыі, пакажуць не меншыя цуды вытрыманасці, мужнасці і бясстрашнасці ў барацьбе з усімі тымі, хто падыме рукі на заваяванні соцыялізма.

«Фашистам на усы полезно намотать,
Внушив себе самим и всем фашистским чадам,
Что ни одной змее нам крыльев не оплетать,
Что мы, рожденные летать,
Сумеем дать отпор любым ползучим гадам».

АБ УЗНАГАРОДЖАННІ тт. ЗАКОЎСКАГА Л. М., ШАПІРА-ДАЙХОЎСКАГА Н. Е., КОРКІНА П. А., КАРАМЫШОВА П. В. І ІНШЫХ

ПАСТАНОВА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА СССР.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт СССР **пастанаўляе:**

За ўзорнае і самаадданае выкананне важнейшых заданняў урада ўзнагарадзіць:

ОРДЭНАМ ЛЕНІНА.

1. **Закоўскага,** Леаніда Міхайлавіча.
2. **Шапіра-Дайхоўскага,** Натана Еўнавіча.
3. **Коркіна,** Петра Андрэевіча.
4. **Карамышова,** Петра Васільевіча.

ОРДЭНАМ «КРАСНАЯ ЗВЕЗДА»

1. **Райхмана,** Леаніда Фёдаравіча.
2. **Балоціна,** Владзіміра Георгіевіча.
3. **Мігберт,** Мірона Ісакавіча.
4. **Альтшулер,** Александра Канстанцінавіча.
5. **Шытова,** Нікалая Іванавіча.
6. **Голубева,** Івана Васільевіча.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага КАМІТЭТА СССР І. АКУЛАЎ.

Масква, Крэмль.
25 чэрвеня 1937 г.

ПРЫВІТАННЕ АДВАЖНЫМ ГЕРОЯМ!

Бліскуча закончана незабывалая ў гісторыі экспедыцыя на Паўночны полюс. У радасны для ўсёй соцыялістычнай краіны дзень Акадэмія Навук СССР горача віншуе ўдзельнікаў пералёту, адважных сыноў нашай вялікай радзімы з выдатнай перамогай.

Ажыццёўлена векавая мара чалавецтва!

Прэзідэнт Акадэміі Навук СССР акадэмік В. Л. КАМАРОЎ.

МІТЫНГ НА ЦЭНТРАЛЬНЫМ АЭРАДРОМЕ ІМЯ ФРУНЗЕ

Мітынг адкрывае нам. начальніка Галоўнага кіраўніцтва Паўночнага морскага шляху тав. Янсон:

— Таварышы, па даручэнню Цэнтральнага Камітэта Усесаюзнай комуністычнай партыі большэвікоў і Соўнаркома СССР адкрываю мітынг, прысвечаны сустрэчы заваявальнікаў Паўночнага полюса, удзельнікаў экспедыцыі пад кіраўніцтвам Отто Юльевіча Шмідта.

Слова ад Цэнтральнага Камітэта Усесаюзнай Комуністычнай партыі большэвікоў і Соўнаркома СССР мае тав. Чубар.

Прамова тав. В. Я. Чубара

Таварышы! Па даручэнню Цэнтральнага Камітэта Усесаюзнай комуністычнай партыі большэвікоў і Савета Народных Камісараў Саюза ССР перадаю вам [illegible] (Апладысменты).

[illegible]

Прамова тав. О. Ю. Шмідта

Таварышы, мы бясконца шчаслівы рапартаваць таварышу Сталіну, Цэнтральнаму Камітэту нашай партыі, Совецкаму Ўраду і ўсёй краіне аб тым, што сталінскае заданне выканана. Мы на Паўночным полюсе [illegible] сваю задачу, вярнуліся сёння сюды жывымі і на жывых самалётах! (Апладысменты, крыкі «ура»).

Паўночны полюс будзе служыць чалавецтву. Паставіць на службу чалавецтву Паўночны полюс здолеў толькі наш Совецкі Саюз. (Апладысменты).

Паўночны полюс, Цэнтральная Арктыка забяспечаць зносіны з Амерыкай. Бліскучы доказ гэтаму — здзіўляючы палёт таварыша Чкалава.

Навуковая работа ў Цэнтральнай Арктыцы забяспечыць нам лепшае веданне надвор'я, забяспечыць лепшае веданне лёдавых умоў для плавання Паўночным морскім шляхам, не гаворачы ўжо аб шматлікіх, таксама вельмі важных, тэарэтычных даследваннях, якія даўно трывожылі розумы лепшых вучоных, але не маглі быць раней вырашаны. Аказалася, і гэта прызнаюць прыяцелі нашы і не могуць скрыць непрыяцелі, што не трудна пабываць на полюсе, але паставіць яго на службу, асвоіць яго і асвоіцца з ім можна толькі пасля таго, як сілы чалавека вызвалены ад прыгнечання, ад эксплаатацыі. (Апладысменты). Толькі пасля Вялікай пролетарскай рэволюцыі, толькі ва ўмовах пераможнага соцыялістычнага будаўніцтва гэта перамога над прыродай магла быць атрымана. Гэтай перамогі нам-бы не ўдалося атрымаць, калі-б не быў так магутны і моцны Совецкі Саюз, калі-б не было ў нас такой здзіўляючай прамысловасці. Нашы цудоўныя машыны зроблены так разумна, так моцна, што іх нельга не паважаць, нават Паўночны полюс павінен быў аднесціся да іх з павагай! (Апладысменты).

А людзі Совецкай краіны!

Вядома, мы падбіралі людзей адзін да аднаго, але мы ўсе — 40 з лішнім чалавек — злепак са многіх тысяч сыноў нашай радзімы. Мы — простыя совецкія людзі, адданыя сваёй краіне, верныя вучні партыі. У гэтым наша якасць. Гэта партыя выхавала ў нас тыя рысы, без якіх сіламі прыроды не аўладаць. Гэта яна выхавала ў нас яснае разуменне мэты, сілу характара, упэўненасць у перамозе і адданасць тым высокім ідэям, якімі мы кіраваліся, следуючы ўказанням партыі. Калі-б не гэтыя рысы, то і нас Полюс не стаў-бы паважаць. А полюс ведаў, каму пакарыцца. Ён вякамі чакаў нас, совецкіх людзей! (Апладысменты).

Магутная тэхніка, большэвіцкае выхаванне і загартоўка, якія дала нам партыя, яснасць мэты, планамерная шматгадовая работа над асваеннем Арктыкі — усё гэта ўвасабляецца ў імені чалавека, які ўсіх нас вядзе ад перамогі да перамогі, які дэтальна нарысаваў на многа год план работы ў Арктыцы, паслаў нас туды і напоўніў нашы сэрцы гарачай верай і велізарным шчасцем. Гэта—таварыш **Сталін!** **(Бурныя апладысменты, крыкі «ура»).**

Можа быць, не ўсе ведаюць, што таварыш Сталін, заняты велізарнай сваёй работай, удзяляў шмат увагі Поўначы, што па асабістай ініцыятыве таварыша Сталіна быў створан спецыяльны дзяржаўны орган для асваення Поўначы, дадзены ўсе неабходныя матэрыяльныя сродкі і людзі для выканання гэтай задачы. І кіраваў гэтай справай таварыш Сталін, безупынна заахвочваючы нас, калі трэба, утрымліваючы, калі мы занадта захапляліся.

Гэтае кіраўніцтва, гэтыя чалавечыя клопаты, гэтую цеплыню мы адчувалі кожны дзень. Сталінскае заданне, сталінскі стыль работы, які мы стараліся пераймаць, — гэта былі рухаючыя сілы на нашым шляху. Не было дня, каб мы ў сваіх гутарках, звaрачаючыся ў думках да радзімы ці думаючы аб труднасцях, якія нам трэба было перамагчы, не ўспаміналі таварыша Сталіна.

А калі радыё данесла да нас вестку аб злачынствах, якія імкнуліся ўчыніць фашысцкія вырадкі супроць нашай краіны, супроць нашай партыі, супроць нашага правадыра, нашы сэрцы разам з працоўнымі ўсёй краіны закіпалі злобай, і мы таксама, як і ўвесь совецкі народ, не пашкадавалі-б ні крыві, ні жыцця для абароны сваёй соцыялістычнай радзімы.

Таварышы! Работа ў Арктыцы яшчэ не скончана. Закладзена вельмі сур'ёзная аснова, але яшчэ многае трэба зрабіць. Мы ведаем, што і ў далейшай нашай рабоце, мы будзем адчуваць такое-ж падтрыманне ўсёй краіны, такое-ж мудрае кіраўніцтва нашага ўрада, нашага Цэнтральнага Камітэта партыі. Мы ўсе аддамося будняй рабоце, каб вынесці ўсю неабходную карысць з таго крока, які мы зрабілі. Мы давядзем справу да канца. Полюс будзе сапраўды даваць усё тое, што можа даць прырода вызваленаму чалавецтву. Таму парукай тое, што мы працавалі, працуем і будзем працаваць пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна! **(Бурныя апладысменты, воклічы «Няхай жыве таварыш Сталін!». «Ура!»).**

Прамова героя Совецкага Саюза тав. М. В. Вадап'янава

Таварышы, мы вярнуліся ў нашу чырвоную сталіцу, выканаўшы заданне. Былі на Паўночным полюсе. Садзіліся там, жылі там. Спалі ў спальных мяшках, але адчувалі сябе там добра. Адарванасці мы не адчувалі. Жарты сказаць, як у нас былі абсталяваны машыны: мы з Паўночнага полюса па прамому радыётэлефону размаўлялі з Масквой.

Калі-б не былі так добра абсталяваны самалёты, калі-б не былі так добра падрыхтаваны людзі, вядома, трудна было-б нам выканаць заданне.

Мяне пыталіся, калі я рыхтаваўся да палёту: «Як ты паляціш на полюс і як ты там будзеш садзіцца? А раптам зломіш машыну — гэта-ж пешa далёка ісці?». **(Смех).** Я кажу, што сяду, калі паламаю, пеша не пайду, бо ў мяне за спіной сіла, магутнасць: таварыш Сталін не кіне чалавека! **(Крыкі «ўра», бурныя апладысменты).**

Перш, чым паляцець на полюс, мы перачыталі ўсе кнігі аб экспедыцыях на Поўнач. Занятак не вельмі вясёлы, чытаеш: там загінуў чалавек, там прапаў чалавек, там яшчэ што-небудзь. Арктыка праглынула не адно чалавечае жыццё. Але нашае жыццё Арктыка праглынуць не асмелілася, бо яна стала дрэсіраванай, і ўсмірыцелямі яе з'яўляюцца большэвікі. **(Апладысменты).**

На такіх самалётах, з такімі людзьмі, з такімі лётчыкамі мы, таварыш Варашылаў, у любую хвіліну, калі гэта патрэбна будзе для абароны нашай радзімы, можам павярнуць гэтыя караблі з Паўночнага полюса на захад ці на ўсход. Мы, палярныя лётчыкі, запэўняем вас, што гатовы ў любую хвіліну выканаць любое заданне нашай партыі і ўрада. **(Апладысменты).**

Няхай жыве наша соцыялістычная радзіма!

Няхай жыве наша вялікая, магутная партыя і любімы натхніцель усіх нашых перамог таварыш **Сталін! (Крыкі «ура», апладысменты, воклічы: «Няхай жыве таварыш Сталін!»).**

НА РАЁННЫХ СХОДАХ ПАРТАКТЫВА г. МЕНСКА

Сталінскі раён

Учора ў Вялікай зале Дома партактыва пачаўся сход партыйнага актыва Сталінскага раёна. Даклад аб выніках XVI з'езда КП(б)Б зрабіў сакратар райкома тав. Лісковіч.

Дакладчык значную ўвагу аддаў пытанням большэвіцкай пільнасці і практычным задачам партыйных арганізацый па ліквідацыі вынікаў шкодніцтва.

Учора пачаліся спрэчкі па дакладу. Выказалася шэсць чалавек.

Выступаючыя таварышы характарызавалі XVI з'езд КП(б)Б, як гістарычны з'езд, які праходзіў на высокім ідэйным узроўні, пры смелай большэвіцкай крытыцы недахопаў.

Выступіўшы т. Масалкоў (тэлеграф) лічыць недапушчальным што да гэтага часу ў гуртках па гісторыі партыі слаба асвятляецца барацьба КП(б)Б з нацдэмаўшчынай.

Тав. Пашкевіч прысвяціў сваю прамову пытанням большэвіцкай пільнасці. Ён папракнуў былы склад бюро ЦК КП(б)Б у тым, што яно не здолела своечасова выкрыць шпіёнаў, дыверсантаў

Тав. Блюмберг у сваім выступленні крытыкаваў Аддзел культасветы ЦК КП(б)Б і Кіраўніцтва па справах мастацтваў пры СНК БССР — тт. Ткачэвіча і Пасюкевіча за адсутнасць кіраўніцтва і дапамогі Кансерваторыі.

Сход актыва паслаў прывітальную тэлеграму героям Совецкага Саюза, удзельнікам беспасадачнага пералёту Масква — Паўночны полюс — Паўночная Амерыка тт. Чкалаву, Байдукову і Белякову.

Сёння сход актыва прадаўжае сваю работу.

Кагановіцкі раён

Учора, у 6 г. вечара, у клубе імя Сталіна пачаў сваю работу сход партыйнага актыва Кагановіцкага раёна. Даклад аб выніках XVI з'езда КП(б)Б зрабіў сакратар райкома тав. Ляхаў.

Дакладчык падрабязна расказаў актыву пра вынікі работы XVI з'езда КП(б)Б, пра шкодніцкую дзейнасць ворагаў народу, шпіёнаў, дыверсантаў і здраднікаў — Убарэвіча, Бэнека, Дзякава і інш. Галадзед, будучы звязан з усёй гэтай контррэволюцыйнай зграяй, у сваёй рабоце праводзіў правую практыку, быў звязан з шпіёнам Убарэвічам. Апарат СНК засмечан варожымі элементамі. Галадзед меў сваіх падхалімаў, угоднікаў у апараце СНК (Ганчароў, Бурдыка і інш.). Яны заціскалі крытыку, не рэагавалі на скаргі працоўных.

Чарвякоў, які пакончыў жыццё самагубствам на асабістай сямейнай глебе, быў натхніцелем беларускага нацыянал-фашызма.

Тав. Ляхаў падрабязна расказвае аб рашэннях з'езда, аб задачах разгортвання партыйна-палітычнай работы, аб мерах ліквідацыі шкодніцтва ў прамысловасці, на транспарце, у сельскай гаспадарцы і на культурным фронце.

Сакратар парткома БДУ тав. Гураліс расказвае актыву аб шкодніцкай дзейнасці ворагаў народу Дзякава, Кучынскага і іншых на культурным фронце. Ворагі растрачвалі дзяржаўныя сродкі, сумысля зрывалі падрыхтоўку высокакваліфікаваных совецкіх кадраў, падбіралі выкладчыкаў—саратнікаў па дыверсійнай, шкодніцкай і шпіёнскай рабоце.

Разам з тым, тав. Гураліс рэзка крытыкуе райком партыі за вельмі марудную перабудову партыйна-палітычнай работы і за адсутнасць дастатковай увагі універсітэту.

У спрэчках выступалі тт. Серогін, Ганчароў (шклозавод) і інш.

У канцы пасяджэння партыйнага актыва выступіў сакратар ЦК КП(б)Б тав. **Дзяніскевіч.** Ён дэтальна спыняецца на выніках работы XVI з'езда КП(б)Б і на задачах перабудовы партыйна-палітычнай работы. У заключэнне ён гаворыць пра задачы хутчэйшай ліквідацыі вынікаў шкодніцтва ў народнай гаспадарцы Беларусі.

Неабходна адзначыць, што сход актыва пачаў сваю работу са спазненнем. Усяго прысутнічала 312 чал., а білетаў раздана парткомам 600.

Сёння, у 7 гадзін вечара, працяг спрэчак па дакладу тав. Ляхава.

Варашылаўскі раён

Сакратар райкома партыі тав. Кавалёў у сваім дакладзе падрабязна спыніўся на выніках работы XVI з'езда КП(б)Б.

— З'езд КП(б)Б, —гаворыць ён, — прайшоў на высокім ідэйна-палітычным узроўні, пры разгорнутай большэвіцкай крытыцы і самакрытыцы. З'езд прадэманстраваў згуртаванасць комуністычнай партыі Беларусі вакол ленінска-сталінскага ЦК, вакол вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна.

Тав. Кавалёў падрабязна спыніўся на задачах партыйнай арганізацыі па рэалізацыі рашэнняў XVI з'езда КП(б)Б.

Аднак, у дакладзе зусім мала было сказана аб недахопах работы раённай партыйнай арганізацыі, у прыватнасці раённага камітэта партыі. На гэта ўказвалі і выступаючыя ў спрэчках.

«Наша электрастанцыя,—гаворыць тав. Кахаnоўскі (сакратар парткома электрастанцыі),—засмечана варожымі людзьмі. На ўсе сігналы аб гэтым ні райком, ні асабіста тав. Кавалёў не рэагуюць».

Далей тав. Кахаnоўскі спыняецца на пытаннях абароннай работы. Райком партыі мала аддае ўвагі гэтай важнейшай справе.

Выступіўшы тав. Талкачоў указаў на засмечанасць бібліятэк шкоднай, контррэволюцыйнай літаратурай і што ачысткай бібліятэк ад усяго гэтага хлама ніхто не займаецца.

Усяго ў спрэчках выказалася ўчора сем чалавек. Сёння — працяг спрэчак.

Сход партыйнага актыва паслаў прывітальную тэлеграму — героям Совецкага Саюза тт. Чкалаву, Байдукову і Белякову.

ЗВАРОТ ПЕРАМОЖЦАЎ

Сталіца Совецкага Саюза ўшаноўвала ўчора адважных заваявальнікаў Паўночнага полюса. Вуліца Горкага ад Краснай плошчы да Беларускага вакзала і Ленінградскае шашы да Цэнтральнага аэрадрома імя Фрунзе ператварыліся ў трыумфальную магістраль герояў.

Тысячы і тысячы масквічоў ідуць за горад, к аэрадрому, к месцу фініша магутных совецкіх караблёў. Дзесяткі тысяч спыняюцца ля Беларускага вакзала, па абодвух баках вуліцы Горкага.

Вокны многіх дамоў па вуліцы Горкага ўпрыгожаны кветкамі. Пад праменнямі гарачага сонца гараць сцягі. З партрэтаў глядзяць знаёмыя твары бясстрашных даследчыкаў Арктыкі — Шмідта, Вадап'янава, Молакава, Алексеева і іх паплечнікаў. У гонар слаўных палярнікаў пасольства Злучаных Штатаў Амерыкі вывесіла свой дзяржаўны сцяг.

На Цэнтральным аэрадроме таксама незвычайнае ажыўленне — ля шырокай бетоннай дарожкі к 4 гадзінам дня збіраюцца сваякі, прыяцелі і саратнікі прылятаючых палярнікаў, прадстаўнікі маскоўскіх прадпрыемстваў і ўстаноў. З вясёлай песняй падыходзіць вялікая група работнікаў авіяцыйных заводаў. Гэта іх рукамі будаваліся выдатныя паветраныя караблі. Сярод ганаровых гасцей — вядомы совецкі авіяканструктар А. Н. Тупалеў, героі Совецкага Саюза Слепнёў і Даронін, лётчык Кокінакі, прэзідэнт Усесаюзнай акадэміі навук СССР акад. Камароў. Тут — мацеры, сёстры, браты, дочкі, сыны слаўных палярнікаў.

Сустракаючых усё больш і больш. Хутка 5 гадзін — час прылёту герояў. Чаканне становіцца напружаней з кожнай хвілінай.

А самалёты ў гэты час хутка пажыраюць прастору, завяршаючы гістарычны рэйс. Роўны гул іх матораў праплывае над лугамі і пералескамі. Апошнія кілометры пераможнага шляху... Раптам грымяць бурныя радасныя апладысменты. Да трыбуны пад'язджае вераніца машын. З іх выходзяць таварышы Сталін, Молатаў, Кагановіч, Варашылаў, Калінін, Андрэеў, Мікаян, Чубар, Касіор, Жданаў, Ежоў, Акулаў, Хрушчоў, Дзімітраў і іншыя. Доўга не змаўкаюць воплескі ў гонар таварыша Сталіна, кіраўнікоў партыі і ўрада.

Таварыш Сталін узыходзіць на трыбуну, вітаючы падняццем рукі родных і блізкіх заваявальнікаў полюса. Убачыўшы групу дзяцей з працягнутымі наперад ручкамі, таварыш Сталін падыходзіць да маленькіх крапышоў шчыльна, усміхаючыся, паціскае ім ручкі.

Разам з таварышам Сталіным на трыбуну падымаюцца члены Палітбюро Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і тт. Ежоў, Хрушчоў, Акулаў, Дзімітраў, Косараў, Егораў, Будзённы, Рухімовіч, Межлаук, Літвінаў, Янсон, Лазоўскі, Стэцкі, Якаўлеў, Бубнаў, Булганін, Філатаў.

Без 2 мінут 5 гадзін. У далечыні над гарызонтам паказваюцца чатыры цёмныя кропкі. Яны хутка набліжаюцца, і вось ужо над аэрадромам вялікія пудоўныя птушкі. Гэта—эскадра заваявальнікаў полюса. Гэта — самалёты, слава аб якіх прагрымела на ўвесь свет. Роўна 5 гадзін. Караблі пралятаюць амаль над трыбунай. Узлятаюць увысь букеты кветак. Грыміць «ура». Заваявальнікам полюса апладзіруюць тысячы і тысячы масквічоў, якія сабраліся на аэрадроме, на Ленінградскай шашы, на вуліцах горада. Горад поўны лікуючых воклічаў.

Самалёты ідуць на пасадку. Наперадзе—«СССР Н-170». У 5 гадзін 7 мінут аранжавая птушка Вадап'янава, баявога камандзіра эскадры, прызямляецца на шырокім полі. Следам фінішыруе «СССР Н-172» пад кіраваннем Алексеева. За ім — самалёт «СССР Н-171»—Молакава і «СССР Н-166»—Галавіна. З месца прызямлення палярнікі пад'язджаюць да трыбуны на аўтамашынах. Зноў успыхваюць апладысменты. Яны ўзмацняюцца, калі з машын выходзяць Шмідт, Вадап'янаў, Молакаў і іншыя ўдзельнікі экспедыцыі. Грыміць аркестр. У адзіным парыве падымаюцца рукі. Гучаць прывітанні.

Герояў Арктыкі абнімаюць, паціскаюць ім рукі, падносяць велізарныя букеты жывых кветак. Да начальніка экспедыцыі О. Ю. Шмідта падыходзіць прэзідэнт Акадэміі навук акад. Камароў і вітае яго з выкананнем вялікага сталінскага задання. Марыя Кузьмінічна Вадап'янава абнімае свайго сына. У яе ад радасці на вачах выступаюць слёзы. Анна Спепанаўна Молакава павісла на шыі ў Васілія Сергеевіча. Тав. Молакаў абнімае сваю маці, цалуе яе. Людміла Нікалаеўна Орлова перадае свайму мужу дачку Інгу, і той цалуе яе, а затым садзіць на плечы. Дзяўчынка куйлачыць валасы бацькі.

Героі Арктыкі накіроўваюцца да ўрадавай трыбуны. Усе яны глыбока расчулены і радасна ўсхваляваны ўрачыстай сустрэчай. Першым на трыбуну падымаецца Отто Юльевіч Шмідт. Таварыш Сталін моцна паціскае руку акадэміку-большэвіку, бясстрашнаму заваявальніку Арктыкі і абнімае яго.

З бацькоўскай ласкай вялікі правадыр народу вітае таксама Вадап'янава, Молакава, Алексеева, Спірына, Бабушкіна, Галавіна і іншых удзельнікаў экспедыцыі. Ім моцна паціскаюць рукі таварышы Молатаў, Варашылаў, Кагановіч, Калінін...

Пачынаецца мітынг. Па даручэнню Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) і Совета Народных Камісараў СССР, яго адкрывае намеснік начальніка Галоўпаўночморшляху тав. Янсон. Слова даецца намесніку старшыні Соўнаркома СССР тав. В. Я. Чубару. Затым выступаюць начальнік экспедыцыі тав. О. Ю. Шмідт і камандзір эскадры герой Совецкага Саюза тав. Вадап'янаў.

Пасля выступлення тав. Вадап'янава мітынг закрываецца. Зноў раздаюцца бурныя апладысменты і воклічы «ура» ў гонар совецкіх даследчыкаў Арктыкі, у гонар таварыша Сталіна, выхаваўшага жалезную кагорту непераможных і адважных.

Удзельнікі экспедыцыі сядаюць у машыны. Упрыгожаныя кветкамі аўтамабілі выязджаюць на Ленінградскую шашу, абодва бакі якой абступілі масы масквічоў. Яны вітаюць зварот герояў радасна і бурна.

Вестка аб звароце герояў ужо разнеслася па ўсёй краіне. Нават самы аддалены пункт Саюза — зімоўка на полюсе, створаная экспедыцыяй, ведае аб гэтым і шле сваім таварышам прывітанне. Віншаванні прыяцелям і саратнікам шлюць героі Совецкага Саюза тт. Чкалаў, Байдукоў і Беляноў, якія знаходзяцца на другім паўшар'і — у Сан-Франціско.

ГЕРАІЧНЫМ ЛЕТЧЫКАМ І ПАЛЯРНІКАМ

Ад імя 22 мільёнаў членаў профсаюзаў ВЦСПС шле палкае прывітанне вам — адважным заваявальнікам Паўночнага полюса, выдатным сынам нашай вялікай соцыялістычнай радзімы.

Мы горача віншуем совецкіх герояў-лётчыкаў, адважных даследчыкаў Арктыкі, з новай грандыёзнай перамогай. Гэта перамога паказвае ўсяму свету, на што здолен рабочы клас у краіне соцыялізма, дзе праца, навука і тэхніка служаць благародным мэтам заваявання прыроды і шчаслівага жыцця чалавека.

Гэта перамога набывае асаблівае значэнне зараз, калі фашысцкія Германія і Італія ператварылі авіяцыю ў зброю бесчалавечнага забойства працоўных Іспаніі, калі фашысцкія самалёты разбураюць мірныя гарады, сціраюць з твару зямлі дасягненні культуры іспанскага народу, які змагаецца за сваё вызваленне.

Ваша слаўная перамога — гэта выражэнне магутнасці нашай чароўнай радзімы, кіруемай вялікім правадыром народаў СССР таварышам Сталіным.

Ваш подвіг натхняе ўсіх працоўных на новыя гераічныя справы, на новыя перамогі.

Няхай жывуць героі — заваявальнікі Арктыкі і Паўночнага полюса, выхаванцы партыі **Леніна — Сталіна!**

ПРЭЗІДЫУМ ВЦСПС.

НАТХНЯЮЧЫ ПРЫКЛАД

ГОМЕЛЬ. (Кар. «Звязды»). Разам з усёй краінай працоўныя Гомельшчыны радуюцца поспеху герояў Совецкага Саюза тт. Чкалава, Байдукова і Белякова, якія перад усім светам яшчэ раз прадэманстравалі непераможную сілу краіны соцыялізма. [illegible]

[illegible]

П. ЧЫКУН.

ПАЛЕПШЫМ НАШУ РАБОТУ

(З рэзалюцыі мітынга рабочых, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў аршанскага цвікавога завода «Чырвоны Кастрычнік»)

Калектыў рабочых, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў аршанскага цвікавога завода «Чырвоны Кастрычнік» горача вітае адважных заваявальнікаў Паўночнага полюса і герояў удзельнікаў пералёту [illegible]

[illegible]

ЯНЫ—ВЕРНЫЯ СЫНЫ НАШАЙ РАДЗІМЫ

[illegible]

ЗАРХІН, БЕРФАТАР — рабочыя-стаханаўцы хромавага цэха завода «Большэвік».

Камандзір флагманскага карабля «СССР Н-170» герой Совецкага Саюза тав. М. В. Вадап'янаў (злева) і другі пілот тав. М. С. Бабушкін (справа) атрымліваюць указанні старцера Цэнтральнага аэрадрома ў Маскве. Фото Фішмана (СФ.)

І. В. ДАРОНІН
Герой Совецкага Саюза

НАШЫ ПЕРАМОГІ

[illegible]

Планамернае асваенне авіяцыяй Поўначы пачалося ў 1929 годзе. [illegible]

[illegible] ганаровую задачу поўнага асваення Паўночнага морскага шляху. Усім вядома гераічная і разам з тым трагічная эпапея «Челюскина». Па меры асваення морскага шляху ўзрастала колькасць самалётаў на Поўначы, рос вопыт вадзіцеляў гэтых самалётаў. З'явілася многа радыёстанцый. Павялічвалася колькасць зімоўшчыкаў на многіх пунктах ледзяных прастораў. Арктыка засялялася.

У гэтай цяжкой рабоце выкаваліся выдатныя кадры. Увесь совецкі народ, увесь свет цяпер ведае слаўную плеяду лётчыкаў: Вадап'янава, Молакава, Ляпідзеўскага, Алексеева, Казлова, Мазурука, Фарыха і інш.

Пасля славутай аперацыі нашых лётчыкаў па выратаванню чэлюскінцаў Арктыка бярэцца штурмам. Мы з'яўляемся сведкамі раду бліскучых пералётаў: [illegible]

[illegible] цавалі ўпарта і доўга, абдумваючы кож ны крок, кожную дробязь.

Не гледзячы на неспрыяючыя ўмо суровай Арктыкі, пургу і туманы, экс дыцыя завершана бліскуча. Станцы «Паўночны полюс» ужо дае каштоўне шы матэрыял для асваення дальн Арктыкі. За кароткі час яна раскры рад таямніц, над загадкай якіх многія ды працавалі лепшыя людзі чалавецтв Я ўпэўнен, што далейшыя работы гэт станцыі прынясуць велізарную карысц

Цяпер самалёты экспедыцыі ўжо Вялікай зямлі. Наша сталіца, а разам ёю ўся слаўная наша радзіма, радас сустракае гераічных сваіх сыноў.

Не паспела адгучаць песня аб гэты пераможным палёце, як увесь свет з'я ляецца сведкай новага гістарычнага пер лёту герояў Совецкага Саюза па маршр ту Масква — Паўночны полюс — Па ночная Амерыка. У гэтым палёце ў сказаліся рэзультаты экспедыцыі та О. Ю. Шмідта.

У якой сувязі знаходзяцца гэтыя д пералёты? Экіпаж самалёта «АНТ-25» сваім шляху меў палярную станцыю Паўночным полюсе, якая давала яму р гулярныя зводкі аб надвор'і. Самалёт м на шляху базу, якая давала ўпэўненас яго экіпажу ў тым, што калі што-небудз і здарыцца, то дапамога блізка. На в страве Рудольфа астаўся цяжкі самалё які мог-бы аказаць экіпажу «АНТ-25 садзейнічанне на вельмі вялікім радыус Экспедыцыя паказала магчымасць пасад самалётаў на ледзяныя палі ў раёне Па ночнага полюса.

У той час як фашысцкая авіяцыя гр міць зараз безабаронныя гарады Іспан знішчаючы мірнае насельніцтва, наша с вецкая авіяцыя, гатовая ў любы мома адказаць ударам на ўдар ворага, бліску працуе на карысць совецкай навукі, і карысць міру.

У гэтых перамогах кожны совецкі лё тчык, які працаваў ва ўмовах Дальня Поўначы, бачыць, адчувае і частачк сваёй працы.

ПРАЦОЎНЫЯ ВІТАЮЦЬ ГЕРАІЧНЫХ ЗАВАЯВАЛЬНІКАЎ ПАЎНОЧНАГА ПОЛЮСА

* Учора ў сталіцу нашай соцыялісты най радзімы вярнуліся ўдзельнікі экспед цыі на Паўночны полюс на чале з О. Ю Шмідтам. У чырвоных кутках на прадпр емствах і ў калгасах працоўныя слуха па радыё сустрэчу герояў. Ля гучнагава рыцеляў дзесяткі людзей, затоіўшы дыха не, слухалі вітальную прамову т. Чубара адказную прамову лёдавага капітана та Шмідта.

* На прадпрыемствах, у калгасах і в установах рэспублікі адбываюцца сходы чыткамі матэрыялаў і гутаркі аб заваа вальніках Паўночнага полюса і пералё Герояў Совецкага Саюза тт. Чкалава, Бай дукова і Белякова з Масквы праз Паўноч ны полюс у Паўночную Амерыку. Вучлёт магілеўскага аэраклуба на сваім мітынг абавязаліся яшчэ лепш працаваць над ава лоданнем авіяцыйнай справы, каб выха ваць з сябе выдатных лётчыкаў нашаі краіны.

* Тысячны калектыў рабочых, служа чых і інжынерна-тэхнічных работніка бабруйскага дрэваапрацоўчага камбіната вялікай цікавасцю сачыў за пералётам паўночнай экспедыцыі і герояў Совецкаг Саюза ў Паўночную Амерыку: «Вучыцц ў тт. Чкалава, Байдукова і Белякова я трэба выконваць сталінскія заданні, быць адважнымі і бясстрашнымі, да канца адда нымі вялікай справе Леніна—Сталіна» — гаворыцца ў прынятым ва ўсіх цэхах зменах прывітанні на імя герояў Совецка га Саюза.

* Рабочыя, служачыя і інжынерна-тэх нічныя работнікі аршанскага паравоз нага дэпо, віцебскага металазавода імя Кірава, рэчыцкага лесазавода імя Кі рава і інш. прадпрыемстваў выказваюць сваё захапленне подвігамі Паўночнай экс педыцыі на чале з О. Ю. Шмідтам і героя Совецкага Саюза тт. Чкалава, Байдукова і Белякова, якія праклалі паветраны шлях з Масквы ў Паўночную Амерыку. У кож най рэзалюцыі гучыць бязмежная адда насць працоўных да сваёй соцыялістычнай радзімы, да вялікай партыі Леніна— Сталіна і любімага правадыра народаў вя лікага Сталіна.

В. НАЗАРАЎ
Інжынер Гідраметэаслужбы Галоўпаўночморшляху

БОЛЬШЭВІКІ ЗАСЯЛЯЮЦЬ ПАЎНОЧНЫ ПОЛЮС

Яшчэ 325 год да нашага годавылічэння грэк Піфей упамінае ў сваім паведамленні аб «згарнуўшымся моры», г. зн. аб моры, пакрытым ільдом. Такім чынам, чалавек 2260 год таму назад прабаваў пазнаць тайны Поўначы. За апошнія 300 год у Арктыцы было 260 суднаў, якія займаліся вывучэннем акіяна. Многія з суднаў, як «Геркулес», «Анна», «Жаннета» і іншыя, там загінулі. Перш чым абвясціць Паўночны морскі шлях нармальна дзейнічаючым, чалавецтва страціла многа вучоных, даследчыкаў на фронце барацьбы з невядомай, з таму суровай прыродай Арктыкі. Трагедыю няўдалых экспедыцый можна сабе ўявіць, успомніўшы пагібель экіпажа яхты «Жаннеты», расціснутай ільдом у 1881 годзе 12 чэрвеня ва Ўсходне-Сібірскім моры на шыраце 77 градусаў 15 мінут і ўсходняй даўгаце 154 градусы 59 мінут. Начальнік гэтай экспедыцыі Дэ-Лонг спадзяваўся дасягнуць полюса, разлічваючы на морскія цячэнні, але яго экспедыцыя скончылася страшнай трагедыяй, што сцвярджаюць радкі з яго дзённіка:

«15 кастрычніка былі з'едзены два боты...

28 кастрычніка, пятніца, 138 дзень. Іверсен памёр раніцою...

29 кастрычніка, субота, 139 дзень. Ноччу памёр Дрэслер...

30 кастрычніка, нядзеля. 140 дзён. Бойд і Геру памёрлі ноччу. Колінс паміpae...»

На гэтым дзённік Дэ-Лонга перарываецца, ён таксама памёр.

Прадметы з «Жаннеты» былі выяўлены ля берагоў Грэнландыі, што ўказала на цячэнне, якое ідзе ад берагоў Усходняй Сібіры праз Палярны басейн да праліва паміж Шпіцбергенам і Грэнландыяй. Даныя экспедыцыі Дэ-Лонга выкарыстаў Нансен, які адправіўся ў дрэйф на судне «Фрам» у 1893 годзе.

Месяц таму назад, 21 мая, чатыры адважных сыны нашай радзімы, лепшых з совецкіх палярнікаў высадзіліся на полюс, каб, дрэйфуючы на крызе, вывучаць тайны паўночнага палярнага басейна. Пры найбольшым развіцці лёдавага пакрову плошча Паўночнага акіяна дасягае 12 мільёнаў квадратных кілометраў. Ільды акіяна падзяляюцца на тры віды: прыпай, рухомы лёд і пакавы лёд. Прыпай займае 10—15 процантаў плошчы лёдавага пакрову і ў зімні час звязан з берагам. Рухомы лёд знаходзіцца пастаянна ў руху. Пакавы — многагадовы лёд займае каля 65 процантаў усёй плошчы. Прыкладна адна трэць лёдавага пакрову на працягу года растае і выносіцца ў больш цёплыя воды. Цэнтральная частка Ледавітага акіяна (без мораў) мае плошчу 4,7 млн. квадратных кілометраў. У гэтай частцы лёд знаходзіцца пастаянна ў руху з усхода на захад.

Палову цэнтральнай часткі акіяна чалавек паспеў акінуць зрокам пры палётах Андрэ ў 1897 г., Амундсена ў 1925 г. і 1926 г., Берда ў 1928 г.

Другая палова цэнтральнай часткі зусім не наведвалася чалавекам да Чкалава. Чкалаў першы праляцеў над ёй 19—20 чэрвеня гэтага года. На ўсёй плошчы цэнтральнай часткі акіяна ўзята толькі некалькі дзесяткаў глыбінь, зусім таямніцай там астаюцца воды акіяна, а таксама жывёльны свет.

Да адкрыцця палярнай станцыі «Паўночны полюс» на астравах і ўзбярэжжы акіяна было 55 совецкіх палярных станцый. «Паўночны полюс» з'яўляецца 56 станцыяй. У сучасны момант можна сказаць без перапавелічэння, што совецкі сектар Ледавітага акіяна заселен. Самымі паўночнымі жыхарамі з'яўляюцца Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў. Папанін непасрэдна ўдзельнічае ва ўсіх работах станцыі, то ў пасадзе механіка, то ў пасадзе рабочага на лябёдцы пры вымярэнні глыбінь, то ў пасадзе повара.

Крэнкель працуе не толькі сувязістам, але і вывучае ўмовы работы радыё ў палярнай вобласці. Апрача таго ён прымае ўдзел у метэаралагічных і гідралагічных назіраннях. Шыршоў вывучае лёд і склад вады акіяна ад лёдавага пакрову да дна. Ён вымярае тэмпературу вады на розных глыбінях, яму ўжо ўдалося выявіць галіну цёплага цячэння — Гольфстрэма, уваходзячую ў цэнтральную частку акіяна. Ён вылоўлівае асаблівымі сеткамі планктон (найдрабнейшых прадстаўнікоў жывёльнага і расліннага свету) з розных глыбінь акіяна.

Фёдараў, як толькі з'яўляецца сонца (яно там з'яўляецца ў гэты час рэдка, пераважае надвор'е з нізкай воблачнасцю і туманамі), вызначае месца знаходжання станцыі. Ён вывучае з'явішчы магнетызма і атмасфернай электрычнасці ў палярнай вобласці. У выніку работы Фёдарава будуць атрыманы даныя для папраўак да компасаў, якія маюць велізарнае значэнне для лётчыкаў і суднаў.

За месяц дрэйфа станцыя прайшла шлях у 200 кілометраў. Сярэдняя хуткасць дрэйфа 7 кілометраў у суткі. Рух ільду адбываецца пад дзеяннем двух сіл — цячэння і ветру. Асноўныя цячэнні ў Ледавітым акіяне два: глыбіннае—Гольфстрэм (цёплае), якое ідзе з захада на ўсход, і паверхоўнае (халоднае), якое ідзе з усхода на захад. Цёплае цячэнне відавочна даходзіць да мора Бофора, дзе, трапляючы ў больш шчыльныя воды, падымаецца на паверхню, і частка ахаладжаных вод яго ўключаецца ў халоднае цячэнне, якое ідзе на захад. Веткі цёплага цячэння заходзяць у Барэнцава мора, Карскае мора, мора Лапцевых і мабыць у Заходне-Сібірскае мора. Халоднае цячэнне, якое ідзе з усхода на захад, ахапляе ўсю цэнтральную частку акіяна і максімальнай хуткасці дасягае ў пратоку паміж Шпіцбергенам і Грэнландыяй. Нямалаважную ролю ў руху ільду ў акіяне грае і вецер (паветранае цячэнне). Па даных палярных станцый, Кіраўніцтвам паўночнага морскага шляху ўстаноўлена, што з Азіяцкага мацерыка да полюса ідзе цёплы паветраны паток. Існаванне гэтага патоку стварае больш спрыяльныя ўмовы для праходу суднаў праз Ледавіты акіян ля совецкіх берагоў, чым ля амерыканскіх. Ад полюса ў бок Еўропы ідзе халодны паветраны паток, які падтрымлівае ўказанае вышэй халоднае цячэнне акіяна і садзейнічае вынасу ільду з Ледавітага акіяна ў Атлантычны.

Дрэйф палярнай станцыі «Паўночны полюс» дасягае максімальнай хуткасці, калі вецер супадае з напрамкам цячэння, гэта значыць дуе паўночны або паўночна-ўсходні вецер. Пры ветрах супроць цячэння, гэта значыць пры паўднёвых, хуткасць дрэйфа замаруджваецца і нават бывае адваротным. Быстрая змена хуткасці і напрамку руху станцыі пад дзеяннем ветру ўказвае на значныя прасторы свабоднай ад ільду вады ў палярнай вобласці. У сучасны момант лёд у раёне станцыі разрэджан. Ільдзіна, на якой знаходзіцца станцыя, акружана каналам вады ў 10 — 20 м. шырынёй. Ільдзіна мае выгляд роўнага поля ў 2 кв. км. таўшчынёй у 3 метры. На адзін квадратны метр такой ільдзіны ў зімовы час можна пакласці груз у 200 кгр., а ў арктычны летні час толькі 20 кгр. У шыротах, дзе знаходзіцца зараз станцыя, за летні час лёд тае прыкладна на метр, але пры наяўнасці там палатак і розных прадметаў таянне будзе праходзіць быстрэй. Загэтым не выключана магчымасць, што жыхарам ільдзіны прыйдзецца перацягваць сваё жыллё на новае месца. Асколкі чорных прадметаў так моцна спрыяюць таянню ільду, што ў Арктыцы ў ліпені месяцы на двухметровым ільду, яшчэ трывалым, неаднаразова прыходзілася бачыць прадушыны, прабробленыя асколкамі вугалю або іншымі пабочнымі прадметамі.

Ільдзіна мае выгляд роўнага поля, але гэта роўнае поле пры сцісканнях можа ў некалькі гадзін ператварыцца ў зломкі ільду. Для папярэджання няшчасця ад разбурэння ільду, жыхары ільдзіны маюць у некалькіх пунктах базы харчавання і вопраткі.

Арганізацыя станцыі «Паўночны полюс» была неабходна для вывучэння цэнтральнай часці акіяна, для высвятлення магчымасцей пракладкі марской трасы ў больш высокіх шыротах (бліжэй да полюса), для адшуканняў і рэгулярнай работы па паветранай трасе Масква — Амерыка праз полюс. Перавагі паветранай трасы праз полюс перад трасай праз Ціхі або Атлантычны акіян такія: пры палёце праз полюс значна скарачаецца даўжыня шляху, пры палёце летам самалёт увесь шлях можа праляцець без пасадкі днём (на полюсе прыкладна цягнецца 6 месяцаў ноч і шэсць месяцаў дзень). У выпадку вымушанай пасадкі самалёт можа зрабіць яе на лёд, у той час, як вымушаная пасадка ў свабодных ад ільду акіянах пагражае пагібеллю.

Толькі большэвікі, узброеныя навейшай тэхнікай, маглі ўзяць на сябе барацьбу з суровай, нязломнай прыродай і выйсці з гэтай барацьбы пераможцамі.

ПАЗЫКА УМАЦАВАННЯ АБАРОНЫ СССР

Дзесяць дзён назад рабочыя-чыгуначнікі звярнуліся да ўрада з просьбай выпусціць, у адказ на гнусныя замыслы ворагаў, новую пазыку — пазыку ўмацавання абароны Совецкага Саюза.

«Веліка і свяшчэнна, — пісалі ў сваёй рэзалюцыі рабочыя-чыгуначнікі Ленінскай чыгункі, — нянавісць усіх працоўных нашай радзімы да ворагаў народу — шпіёнаў, дыверсантаў, шкоднікаў, да ўсіх тых, хто хоча апаганіць квітнеючую совецкую зямлю смярдзючым ботам германскага фашызма.

У адказ на гнусныя зладзеянні ворагаў народу яшчэ цясней згуртуемся вакол партыі Леніна—Сталіна, вакол вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна. Мы ўдзесяцярым рэволюцыйную пільнасць, палепшым якасць сваёй работы і зробім нашу краіну непрыступнай крэпасцю.

У адказ на спробы ворагаў і здраднікаў радзіме пахіснуць магутнасць і абароназдольнасць СССР зварачаемся да совецкага ўрада з просьбай выпусціць новую пазыку — пазыку ўмацавання абароны СССР».

Просьбу чыгуначнікаў падхапілі мільёны працоўных нашай краіны. Тысячы рэзалюцый, тэлеграм, пісем рабочых і калгаснікаў, чырвонаармейцаў і камандзіраў, маракоў і лётчыкаў, служачых і інтэлігентаў панесліся з усіх канцоў нашай радзімы ў адрас урада. І ва ўсіх гэтых пісьмах, тэлеграмах, рэзалюцыях — патрабаванне як мага хутчэй выпусціць пазыку ўмацавання абароны СССР.

Ідучы насустрач пажаданням працоўных горада і калгаснай вёскі, Совет Народных Камісараў СССР даручыў Наркамфіну СССР прадставіць у самы кароткі тэрмін на зацвярджэнне ўрада праект закона аб выпуску «Пазыкі ўмацавання абароны Саюза ССР».

Па патрабаванню народу пазыка гэтымі днямі будзе выпушчана. Вестка аб гэтым сустракаецца працоўнымі з велізарным задавальненнем. З края ў край неабсяжнай нашай радзімы ўзнімаецца новая магутная хваля патрыятызма совецкіх людзей.

Падпіска на пазыку заўсёды ператваралася ў нашай краіне ў дэманстрацыю несакрушальнай сілы Совецкага Саюза, у дэманстрацыю любві і адданасці народу партыі Леніна — Сталіна, совецкаму ўраду, радзіме. Так было ва ўсе гады выпускаў пазык совецкай дзяржавай. Каля 50 мільёнаў працоўных нашай радзімы з'яўляюцца трымальнікамі аблігацый «Пазыкі другой пяцігодкі». Няма сумнення, што гэта армія совецкіх патрыётаў значна вырасце ў дні падпіскі на «Пазыку ўмацавання абароны СССР». Гэта будзе новая магутная дэманстрацыя адзінства нашага народу з партыяй і ўрадам. У свеце няма партыі, якая карысталася-б такою любоўю і давер'ем народу, якімі карыстаецца наша ленінская партыя. У свеце няма ўрада, які-б карыстаўся такім падтрыманнем рабочых і сялян, якім карыстаецца наша совецкая дзяржава.

Пазыкі, якія ўрад выпускае, карыстаюцца сярод працоўных нашай краіны выключнай папулярнасцю. Дастаткова ўспомніць, што «Пазыка другой пяцігодкі» (выпуск чацвёртага года) была размешчана на працягу нямногім больш месяца на суму 4 мільярды 801 млн. 226 тыс. рублёў.

Гэта — паказальнік росту дабрабыту працоўных мас у нашай краіне. У працівагу жабрацкаму заработку рабочых капіталістычных краін у нас няўхільна павышаецца заработная плата рабочых і служачых. У 1928 годзе фонд заработнай платы рабочых і служачых Совецкага Саюза складаў 8 мільярдаў рублёў, у 1936 годзе — звыш 71 мільярда рублёў! Такі рост фонда заработнай платы — за 8 год амаль у 9 раз!

Паралельна з гэтым партыя і ўрад няўхільна вядуць палітыку зніжэння разрозных цэн на харчовыя і прамысловыя тавары. Зусім нядаўна ўрад зноў знізіў цэны на рад прадметаў шырокага ўжывання. Гэта палітыка зніжэння цэн умацоўвае матэрыяльнае становішча рабочай і калгаснай сям'і і ўзмацняе іх накапленні.

Паказальны ў гэтым сэнсе даныя аб росце ўкладаў у ашчадныя касы. Да пачатку гэтага года астатак укладаў насельніцтва ў ашчадных касах СССР перавышаў 3.500 мільёнаў рублёў. За першыя пяць месяцаў гэтага года паступіла новых укладаў на 384 мільёны рублёў. Такія лічбы. Яны гавораць аб няўхільным росце дабрабыту працоўных Совецкага Саюза.

Нашы пазыкі садзейнічаюць індустрыялізацыі краіны, росту жыллёвага і комунальнага будаўніцтва, росту культуры, умацаванню абароназдольнасці СССР. Гэта добра вядома масам працоўных, і таму яны горача выказваюць сваю гатоўнасць актыўна ўдзельнічаць у рэалізацыі новай пазыкі.

«Мы не хочам вайны, але лепшым сродкам угамавання фашысцкіх агрэсараў з'явіцца ўмацаванне абароназдольнасці Совецкага Саюза. Свае працоўныя рублі мы з велізарнай радасцю аддадзім дзяржаве і ўпэўнены ў тым, што доблесная Чырвоная Армія, якая зараз стаіць несакрушальнай сцяной на граніцах краіны соцыялізма, стане яшчэ больш магутным аплотам мірнай палітыкі Совецкага Саюза».

Так запісалі ў сваёй рэзалюцыі рабочыя ленінградскага завода імя Серго Орджанікідзе. **Разам з імі мільёны працоўных з радасцю панясуць свой двухтыднёвы заработак у пазыку соцыялістычнай дзяржаве.**

Моцна згуртаваны совецкі народ вакол сваёй партыі і свайго ўрада, вакол таварыша Сталіна. Бязмежнай любоўю народу акружана магутная Чырвоная Армія. На подлыя замыслы ворагаў совецкай дзяржавы народ адкажа яшчэ большым умацаваннем абароназдольнасці краіны. Падпіска на новую пазыку павінна стаць і стане магутнай дэманстрацыяй несакрушальнай сілы нашай радзімы і бязмежнай гатоўнасці кожнага працоўнага стаць на яе абарону.

Правядзенне падпіскі на пазыку — адказнейшая палітычная кампанія. Яе ні ў якім выпадку нельга прадаставіць самацёку. Партыйныя арганізацыі абавязаны сустрэць як ва ўсеўзбраенні. Нельга дапусціць, каб арганізацыйны бок справы адстаў ад палітычнай актыўнасці мас. Гэта было-б недаразальнай памылкай.

Кожны грамадзянін павінен ведаць аб выпуску пазыкі і аб яго мэтах. Кожнаму грамадзяніну павінна быць растлумачана, чаму важны яго ўдзел ў падпісцы на пазыку. Кожнаму павінна быць растлумачана поўная добраахвотнасць такой падпіскі. Гэтага можна будзе дасягнуць тым, што ўсе сродкі бальшавіцкай агітацыі і прапаганды будуць пушчаны ў ход. Ужо зараз неадкладна кожная партыйная і прафесіянальная арганізацыя абавязана пачаць палітыка-растлумачальную работу па пазыцы.

Вялікая ў гэтых адносінах роля друку. І са старонак газет, і шляхам выдання лістовак і плакатаў наш друк абавязан шырока папулярызаваць пазыку. Разам з партыйнымі, комсамольскімі, совецкімі і прафесіянальнымі арганізацыямі ўвесь наш друк трымае зараз экзамен на ўменне ўзначаліць і арганізаваць палітычную актыўнасць мас. Экзамен гэты павінен быць вытрыман на выдатна!

Па прапанове працоўных новая пазыка названа «Пазыкай умацавання абароны Саюза ССР». Працоўнаму Совецкага Саюза дорага соцыялістычная радзіма, совецкая зямля, ні адной пядзі якой мы нікалі нікому не аддадзім. Удзельнічаць у пазыцы, якая мацуе абарону соцыялістычнай радзімы, — справа гонару кожнага працоўнага!

(„ПРАВДА“).

ГАЛАСУЕМ ЗА ПАЗЫКУ АБАРОНЫ КРАІНЫ СОЦЫЯЛІЗМА

МЫ БУДЗЕМ НАПЕРАДЗЕ!

Нечуванае па размерах і па сваёй мярзотнасці шпіёнская здрадніцтва кучкі заядлых фашысцкіх агентаў, злоўжываўшых аказаным ім давер'ем, спаткана намі з пачуццямі амярзення і агіды. Але раскрыццё змовы, падкрэсліўшае нашу магутнасць, напаўняе нас пачуццямі ўдзячнасці партыі, органам НКВД і поўнай упэўненасцю ў канчатковым знішчэнні ворагаў народу. Усё-ж гэты выпадак накладае на ўсіх нас вялікія задачы.

Ліквідацыя вынікаў здрадніцкай дзейнасці кучкі шпіёнаў патрабуе апрача штодзённага павышэння пільнасці таксама і матэрыяльных затрат. Мы ўсе як адзін павінны дапамагчы дзяржаве, падпісваючыся на выпускаемую пазыку абароны. Мы павінны помніць, што ад хутчэйшай ліквідацыі вынікаў шпіёнскай дзейнасці залежыць наш дабрабыт, далейшае мірнае будаўніцтва соцыялізма, тое будаўніцтва, якое дало магчымасць нашым героям-лётчыкам заваяваць Паўночны полюс і зрабіць беспасадачны пералёт праз Паўночны полюс у Амерыку, якое дало магчымасць заняць першае месца на парыжскай сусветнай выстаўцы.

Акадэмік Ф. О. ГАУСМАН.

ГРОЗНАЯ ПЕРАСЦЯРОГА ВОРАГАМ

Радасную вестку прынеслі нам газеты: хадайніцтва маскоўскіх чыгуначнікаў, падтрыманае ўсімі працоўнымі нашай краіны, аб выпуску новай пазыкі ўрадам задаволена.

Кожны рабочы, калгаснік, кожны чэсны грамадзянін Совецкага Саюза з вялікім задавальненнем сустрэне гэта рашэнне ўрада і ахвотна аддасць свае зберажэнні на ўмацаванне абароназдольнасці нашай любімай радзімы. Гэта будзе грознай перасцярогай ворагам. Ніякая шайка шпіёнаў не парушыць народнага адзінства ў нашай краіне. Усе ядавітыя гады, як-бы яны ні маскіраваліся, будуць выяўлены нашай слаўнай совецкай разведкай.

Вышэй узнімем рэволюцыйную пільнасць. Зробім кожны завод, кожную фабрыку непрыступнай крэпасцю абароны.

ПАШЫЮ В. А.

Фармаўшчык-стаханавец ліцейнага цэха менскага станкабудаўнічага завода імя Кірава.

УСЁ АДДАМО НАШАЙ РАДЗІМЕ

Пазнаўшаму свабоду не захочацца няволі.

Роўнапраўе ўсіх нацыянальнасцей, прафесій, жанчын, аднолькавыя для ўсіх правы на асвету і дзейнасць, вызваленне ад прыгнёту прымусовай рэлігіі, права на працу і адпачынак, культ свабоднага чалавека — усё гэта такія дары нашай вялікай рэволюцыі, аб якіх магчыма толькі марыць лепшым людзям у капіталістычных дзяржавах, а ў нашай краіне яны — рэальная магчымасць.

Трэба нарэшце ўсвядоміць усё гэта, і тады кожны зразумее, што згуба чаго-небудзь з гэтага роўназначна асабістай пагібелі.

У нашай краіне, перажываючай цяпер сапраўды гераічную эпоху чалавецтва, усе як адзін, гатовы сваёй самаадданай работай на адказнейшых і небяспечнейшых участках, сваім актыўным удзелам у дзяржаўных пазыках мацаваць магутнасць совецкай дзяржавы.

Прафесар Е. В. КОРЧЫЦ.

БОЛЬШ МАГУТНЫХ ТАНКАЎ І САМАЛЁТАЎ

З вялікім задавальненнем паўтаратысячны калектыў менскай кандзіцерскай фабрыкі «Комунарка» сустрэў прапанову маскоўскіх чыгуначнікаў аб выпуску пазыкі для ўмацавання абароназдольнасці Совецкага Саюза.

— Увесь наш рабочы калектыў, — кажа стаханаўка шакаладнага цэха т. Эпштэйн, — з радасцю далучаецца да хадайніцтва маскоўскіх чыгуначнікаў аб выпуску пазыкі ўмацавання абароназдольнасці нашай краіны. Пабудуем больш магутных танкаў і самалётаў, каб Совецкі Саюз стаў яшчэ больш магутнай і непрыступнай крэпасцю.

У прынятай рэзалюцыі гаворыцца: «У адказ на гнусныя злачынствы ворагаў народу, на подлую здраду фашысцкіх наймітаў, якія імкнуліся аслабіць магутнасць Чырвонай Арміі, мы яшчэ больш узмацнім абароназдольнасць нашай краіны. Далучаемся да звароту маскоўскіх чыгуначнікаў і вайсковых часцей маскоўскага гарнізона і просім урад СССР выпусціць пазыку абароны Совецкага Саюза. Мы запэўняем партыю і ўрад, што калі пазыка будзе выпушчана, мы ўсе як адзін падпішамся на яе».

Е. Э.

НЕ БЫЦЬ ФАШЫСТАМ НА НАШАЙ ЗЯМЛІ!

Байцы Маскоўскай пролетарскай дывізіі імя таварыша Сталіна і чырвоныя чыгуначнікі выказалі волю ўсяго народу аб неабходнасці выпуску пазыкі абароны. Наша соцыялістычная радзіма пад кіраўніцтвам вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна вырасла ў пулоўны сад усяго чалавецтва. Працоўныя ўсяго свету глядзяць з захапленнем і з поўнай надзеяй на нашу сонечную, радасную радзіму.

Фашысты, трацкісты, правыя шпіёны і дыверсанты ўсімі сіламі імкнуцца знішчыць самыя лепшыя заваяванні працоўных, крывёй заталіць нашу бацькаўшчыну. Ім гэта не ўдасца! Чырвоная Армія, любімая ўсім народам, пад кіраўніцтвам жалезнага маршала тав. Варашылава і правадыра таварыша Сталіна адаб'е ўсялякія спробы ворагаў загубіць заваяванні Вялікага Кастрычніка.

Мы яшчэ больш узмоцнім нашу непераможную Чырвоную Армію. Ніякія шпіёны, здраднікі Тухачэўскія і Убарэвічы не здолеюць аслабіць яе магутнасць.

Пазыкай абароны яшчэ больш узмоцнім сталёвыя палкі чырвонаармейцаў-сталінцаў.

Не быць фашыстам на нашай зямлі!

Паэт Пятрусь БРОЎКА.

Ансамбль гарманістаў №-скай часці.

Фото Грунфеста.

ВУЧОНЫЯ ВІТАЮЦЬ ПАЗЫКУ АБАРОНЫ

Вучоныя Совецкай Беларусі разам з усімі рабочымі і сялянамі горача вітаюць прапанову маскоўскіх чыгуначнікаў і рашэнне ўрада аб выпуску пазыкі. Пазыка — сродак умацавання абароназдольнасці нашай соцыялістычнай радзімы, а значыць і абароны совецкай навукі ад замахаў фашысцкіх варвараў і іх трацкісцка-правых і нацыяналістычных агентаў. Пасяховай і быстрай рэалізацыяй пазыкі зробім яшчэ больш непрыступнымі граніцы соцыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян, забяспечым яшчэ большы росквіт совецкай навукі на карысць працоўнага чалавецтва. Аднадушнай падпіскай на пазыку абароны дакажам беззаветную адданасць работнікаў навукі бессмяротнай справе Леніна—Сталіна.

Акадэмік С. Я. ВАЛЬФСОН.

НАШ АДКАЗ ФАШЫСЦКІМ САБАКАМ

На адбыўшымся мітынгу рабочыя менскага чырвонасцяжнага скурзавода «Большэвік» абмеркавалі прапанову рабочых Масквы аб выпуску новай пазыкі.

Выступіўшы на мітынгу рабочы тав. Кадукін заявіў:

— Прадажныя сабакі агенты фашыстаў імкнуліся падарваць магутнасць нашай краіны і боездольнасць Чырвонай Арміі, але яны пралічыліся. Слаўная совецкая разведка выкрыла гэтых подлых здраднікаў радзімы, і пролетарскі суд, выконваючы волю народу, сцёр іх з твару совецкай зямлі.

Маскоўскія чыгуначнікі, высунуўшыя прапанову аб выпуску пазыкі абароны СССР, выказалі волю ўсяго совецкага народу. Новая пазыка з'явіцца магутным ударам па фашысцкіх шпіёнах і дыверсантах — ворагах краіны соцыялізма.

Увесь рабочы калектыў аднадушна далучыў свой голас да хадайніцтва працоўных Масквы аб выпуску пазыкі абароны СССР.

МАКАРАЎ.

УДЗЕЛ У ПАЗЫЦЫ ВЫГАДНЫ ДЛЯ ПРАЦОЎНЫХ

Кожны год мы, працоўныя СССР, аддаем частку сваіх зберажэнняў у пазыку дзяржаве для гіганцкага развіцця соцыялістычнай прамысловасці і сельскай гаспадаркі і на ўмацаванне слаўнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Дзяржаўныя пазыкі ў СССР выгодны для працоўных. Год ад года я з'яўляюся падпісчыкам на пазыку. І няма таго года, каб на мае аблігацыі не выпаў выйгрыш. Асабліва меў буйныя выйгрышы за апошнія гады. Разам на 4 аблігацыі пяцідзесяцірублёвыя паў выйграш у 900 рублёў.

З вялікім энтузіязмам сустрэў я зварот чыгуначнікаў і воінскіх часцей да ўрада аб выпуску пазыкі абароны СССР. Я вітаю новую пазыку, сродкі, якой павінны пайсці на ўзмацненне абароназдольнасці нашай краіны.

А. І. КРЫГЕРМАН.

Стаханавец менскага скуранога завода «Большэвік».

ГОРАЧА ВІТАЕМ ВЫПУСК ПАЗЫКІ

МАГІЛЕЎ. Прапанова чыгуначнікаў аб выпуску пазыкі абароны СССР горача сустрэта рабочымі і калгаснікамі Магілеўшчыны. Рабочыя і служачыя магілеўскага чыгуначнага вузла далучаюць свой голас да голасу маскоўскіх чыгуначнікаў і просяць урад хутчэй выпусціць пазыку абароны СССР.

Мітынгі адбыліся на фабрыцы імя Куйбышэва, на заводзе імя Сталіна і інш. Рабочыя швейнай фабрыкі імя Валадарскага ў сваёй рэзалюцыі пішуць: «Вялікая нянавісць шматмільённага народу да ворагаў нашай радзімы, дыверсантаў, шпіёнаў, шкоднікаў, да ўсіх тых, хто прабуе аднавіць уладу памешчыкаў і капіталістаў, аслабіць магутнасць Совецкага Саюза і нашай Чырвонай Арміі. Мы горача вітаем і падтрымліваем прапанову рабочых-чыгуначнікаў аб выпуску пазыкі ўмацавання абароназдольнасці нашай радзімы».

МАЛКАВА.

ЗРОБІМ НЕПРЫСТУПНЫМІ НАШЫ ГРАНІЦЫ

Калгаснікі Мазыршчыны аднадушна вітаюць прапанову чыгуначнікаў і рашэнне ўрада аб выпрацоўцы законапраекта аб выпуску пазыкі ўмацавання абароны СССР. На агульнакалгасных і брыгадных сходах прымаюцца шматлікія рэзалюцыі, у якіх калгаснікі і калгасніцы просяць урад паскорыць выпуск новай пазыкі. Вось вытрымка з рэзалюцыі аднаго калгаса.

— Мы, калгаснікі і калгасніцы сельгасарцелі «Калгаснік Мазыршчыны» (Мазырскі раён), поўнасцю далучаемся да прапановы чыгуначнікаў і аднадушна вітаем рашэнне ўрада аб выпрацоўцы праекта аб новай пазыцы. Сваімі працоўнымі ўкладаннямі яшчэ больш умацуем абароназдольнасць нашай Совецкай дзяржавы і непрыступнасць нашых граніц. Фашыстам не ўдасца ажыццявіць сваіх гнусных і подлых планаў нападу на першую ў свеце краіну працоўных. Няхай жыве наша Чырвоная Армія! Няхай жыве правадыр і бацька працоўных таварыш Сталін!

ФРАЛОЎ.

У палоне ў класавага ворага

Велізарныя перамогі двух сталінскіх пяцігодак, рост тэхнічнай узброенасці нашай прамысловасці і поспехі стаханаўскага руху высоўваюць перад навукова-даследчымі ўстановамі выключна адказныя задачы па абагульненню перадавой тэхнічнай мыслі, па ўзняццю і вырашэнню важнейшых праблем народнай гаспадаркі, па расшырэнню вытворчай базы, шляхам адшукання і скарыстання новых сыравінных рэсурсаў, па асваенню прыродных багаццяў і т. д.

Існуючы ў Беларусі Навукова-даследчы інстытут прамысловасці гэтыя асноўныя задачы не выконвае. На працягу сямі год інстытут з'еў каля 15 мільёнаў рублёў, а эфектыўнасць яго прароблених работ зусім нікчэмная.

За апошнія тры гады з намечаных 399 навуковых тэм закончана распрацоўка і ўкаранена ў вытворчасць літаральна некалькі лічаных тэм, ды і то другарадных, у большасці носячых характар тэхнічнай дапамогі заводам па асваенню таго ці іншага працэсу вытворчасці.

Прычыны такой ганебнай работы стануць яснымі, калі сказаць, што ў інстытуце доўгі час арудвалі ворагі народу — шпіёны, трацкісты, нацдэмы і інш. контррэволюцыйная нечысць (Слонім і інш.). Яны ўсякімі спосабамі тармазілі разгортванне навукова-даследчай работы, па-шкодніцку ажыццяўлялі рад закончаных тэм, ігнаравалі патрабаванні прамысловасці і стаханаўскага руху. Партыйная арганізацыя страціла большэвіцкую пільнасць. Яна не змагла выкрыць гэту кучку нягоднікаў. Але і пасля таго, як гэтыя ворагі былі выкрыты органамі НКВД, новае кіраўніцтва інстытута, замест ачысткі апарата, прыцягвае на работу ў якасці «спецыялістаў» людзей, неўзабаве таксама выкрытых як ворагаў.

Вораг народу Пятровіч знайшоў прытулак у інстытуце; з ім насіліся, як з славутым «акадэмікам». Дырэктар інстытута, ён-жа сакратар парткома, Тужыкаў асабліва прыхільна адносіўся да гэтага ворага народу. Тужыкаў назначае Пятровіча начальнікам эканомсектара, вылучае яго кіраўніком вучонага совета інстытута, даручае яму рад сакрэтных работ. Па рэкамендацыі парткома гэты-ж фашысцкі агент кааптуецца ў рэдкалегію насценнай газеты інстытута. Карыстаючыся палітычнай слепатой партыйнай арганізацыі, Пятровіч свабодна працягваў сваю шкодніцкую работу да самага яго арышту.

Тут-жа ў інстытуце падвізаўся шкоднік Каржанеўскі. Ведаючы аб тым, што Каржанеўскі раней асуджаўся за шкодніцтва, Тужыкаў высунуў яго начальнікам Праектнага бюро і стараўся яго рэабілітаваць.

Такой-жа павагай карыстаўся ў Тужыкава шпіён Баркоўскі. Яго вылучаюць старшынёю секцыі навуковых работнікаў і ў члены мясцкома.

Да неаднаразовых сігналаў і прамых патрабаванняў асобных работнікаў інстытута аб выгнанні гэтай групы шкоднікаў і шпіёнаў кіраўніцтва інстытута не хацела прыслухоўвацца, а наадварот — старалася ствараць ім спрыяючыя ўмовы для «работы».

Цяперашняе становішча работы інстытута гаворыць пра тое, што кіраўнікі яго, ды і ўся партарганізацыя інстытута, не ўлічылі для сябе патрэбных урокаў з усіх шкодніцкіх спраў, якія ў іх былі, не зрабілі для сябе вывадаў з рашэнняў лютаўскага Пленума ЦК ВКП(б) і ўказанняў таварыша Сталіна. Ніякай барацьбы з вынікамі шкодніцтва, з астаткамі слонімшчыны ў інстытуце няма. Людзі супакоіліся на тым, што хоць без іх дапамогі, але выкрыта і забрана некалькі ворагаў народу. Гэта шкодная бясклопатнасць абсалютна нічым не можа быць апраўдана, тым больш што інстытут дагэтуль вельмі засмечан класава-варожымі, палітычна ненадзейнымі элементамі. Практычная яго дзейнасць мала чым, па сутнасці, адрозніваецца ад перыяда кіраўніцтва інстытутам ворагам народу Слонімам.

Каля пяці гадоў будавалася коксавая печка (па здабычы коксу з торфу) па праекту інжынера Ляшчэнкі і прафесара Змачынскага. На гэта затрачана звыш 800 тыс. рублёў, але да гэтага часу яна не працуе. Факты незлічоных аварый, атручвання акружаючай мясцовасці кіслотнымі матэрыямі і інш. выклікаюць падазрэнне, ці не прыкладзена тут шкодніцкая рука. Падазрэнне выклікае і тое, што тона атрыманага коксу з печы ў 4 разы даражэй прывазнага данбасаўскага.

Кіраўніком аднаго з асноўных сектараў —будаўнічых матэрыялаў—з'яўляецца Дулевіч. У інстытуце яна славіцца не па пастаноўцы навукова-даследчай работы, а як энергічная камерсантка, якая ўмее здабываць грашовыя сродкі ў гаспадарчых арганізацыях для выплаты зарплаты работнікам. Яе сектар самы шматлікі — 24 чалавекі. Але ў сапраўднасці ён не можа пахваліцца якімі-небудзь поспехамі па сканчэнню сур'ёзных навуковых прац.

Яшчэ ў 1933 годзе было пачата вывучэнне белай гліны ў оўруцкім горным адводзе на прадмет атрымання фаянса. Калі былі скончаны лабараторныя доследы, пацвердзіўшыя прыгоднасць гэтай сыравіны для фаянса, уся работа была згорнута. Толькі летась зноў успомнілі аб фаянсе. Але і да гэтага часу ніякіх канкрэтных вынікаў няма. Такі-ж быў і лёс тэмы па атрыманню фарфару з мясцовай сыравіны, хоць усе ўмовы для выпрацоўкі ў Беларусі фаянсу і фарфару ёсць.

Дулевіч, разам з ворагам народу Слонімам, усяляк тармазілі развіццё распрацовак такога каштоўнага матэрыялу, як пірафіліт, які мае абароннае значэнне. У радзе галін вытворчасці ён можа замяніць імпартныя дэталі. Слонім, пры ўдзеле Дулевіч, старанна скрываў ад зацікаўленых арганізацый буйнейшых пролетарскіх цэнтраў Саюза наяўнасць у БССР месцараджэння пірафіліта, здзекваўся з іх прадстаўнікоў.

Між іншым развіццё пірафілітавай вытворчасці да гэтага часу тармозіць інстытут.

Вядома, што Дулевіч была ў асабліва прыязных адносінах з Слонімам і фактычна з'яўлялася яго неафіцыяльным намеснікам. Пасля яго выкрыцця яна не парывала з ім сувязі і аказвала яму матэрыяльную дапамогу. Для поўнай характарыстыкі твару Дулевіч трэба яшчэ дадаць, што яна два разы выключалася з партыі. Мімаволі ўзнікае думка, ці не з'яўляецца яе дрэнная работа ў сектары вынікам ідэалагічнага адзінства з Слонімам?

Скураны сектар, узначальваемы т. Асіпенкам, які ў свой час быў запрошан з Кіева Слонімам, за ўвесь перыяд свайго існавання не даў абсалютна ні адной грунтоўнай работы. Над некаторымі тэмамі сектар працуе 5—6 год, але вынікаў пакуль ніякіх. Сектар прадастаўлен самому сабе. Асіпенка тут рэдкі госць. Разам з тым, ён умудраецца прыпісваць сабе суаўтарства работ, выкананых сваімі супрацоўнікамі, а ад тых работнікаў, якія пярэчылі супроць яго незаконнага суаўтарства, ён стараецца пазбавіцца (Пастушэня). Зусім незразумела, чаму дырэктар Тужыкаў вылучыў Асіпенку сваім намеснікам, у той час, калі апошні ў інстытуце абсалютна нічым сябе не праявіў.

Больш усіх быў засмечан шкоднікамі і шпіёнамі эканамічны сектар. Тут прапавалі шпіёны Пятровіч, Баркоўскі і рад іншых ворагаў. Замест умацавання гэтага сектара і канчатковай ачысткі яго ад варожых элементаў, Тужыкаў прадаўжае прымаць на работу сюды людзей, якія не ўнушаюць палітычнага давер'я.

Зусім нічога не робяць тарфяны сектар, торфмейстэрня і смаляная група. Тут, як і ў радзе іншых сектароў, людзі запаўняюць свой рабочы дзень пустымі размовамі, хаджэннем з пакоя ў пакой, перакладваннем папак, перастаноўкай прабірак.

Інстытут адарван ад прадпрыемстваў, ігнаруе стаханаўскі рух, не абагульняе выключна багаты матэрыял з практыкі работы заводаў і фабрык.

Уся краіна: вучоныя, інжынеры, тэхнікі, стаханаўцы актыўна абмяркоўваюць праблемы трэцяй пяцігодкі. Але зусім не зразумела, чаму калектыў інстытута да гэтага часу нават не абмеркаваў у сябе гэтае важнейшае палітычнае пытанне.

Вучоны совет фактычна нічога не робіць. Ён не кіруе і не цікавіцца нават тымі нязначнымі навуковымі работамі, якія прапрацоўваюць паасобныя супрацоўнікі. Вучоны совет не абмяркоўвае тэмы і вынікі іх выканання, не займаецца гэтым і сектары. У выніку адсутнасці кантролю і крытыкі ў працэсе прапрацоўкі тэм, вельмі часта даводзіцца пасля доўгалетняй работы тэму зноў перарабляць.

Дзіўна, што т. Тужыкаў, камплектуючы вучоны совет, не ўвёў туды ні аднаго комуніста навуковага работніка. Ці можна гэта лічыць забыўчывасцю Тужыкава?

Такое становішча інстытута магло стварыцца толькі ў выніку палітычнай бясклопатнасці, адсутнасці большэвіцкай барацьбы з астаткамі шкодніцтва і разгорнутай дзейснай крытыкі работы. Партыйная арганізацыя інстытута не разгледзела дзеянні ворагаў, не выкрыла іх, а прадаўжае і зараз мірыцца з засмечанасцю апарата. Насценная газета інстытута стала рупарам класавага ворага. Не выпадкова ў ёй былі змешчаны адна карыкатура на прыём у партыю, другая — ідэалізуючая бунд. Кіраўніцтва насценнай газетай перадаверана чалавеку, які не разумее сутнасці большэвіцкага друку. Рэдактар-комсамолец П'яска падхалімнічае і стараецца дагаджаць начальству. Перш чым змясціць наступаючыя крытычныя заметкі на таго ці іншага кіраўніка, ён спачатку, аддае заметкі ім-жа на прагляд. А ў некаторых выпадках ён сам прапануе аўтару змягчыць крытыку.

Інстытутам фактычна ніхто не кіруе. Наркаммясцпром, якому ён падпарадкуецца, наогул не цікавіцца ім. Дастаткова сказаць, што нарком т. Балцін і яго намеснікі на працягу сямігадовага існавання інстытута не знайшлі часу наведаць яго.

Нават пасля выкрыцця групы ворагаў народу, якія займалі адказныя пасты ў інстытуце, не змяніліся адносіны наркамата да гэтай важнейшай навукова-даследчай установы. Больш таго, тав. Балцін у сакавіку, вылучаючы ад інстытута камісію па абследванню пагельных заводаў, назначае старшынёю яе Пятровіча, які к таму часу ўжо быў выгнан з Соўнаркома і Дзяржплана. Здзіўляе і той факт, што кіраўніцтва асваеннем коксавай печы тав. Балцін даручыў Ляшчэнку, ужо раз звольненаму за развал работы.

Гэтыя факты яшчэ раз пацвярджаюць правільнасць сігналаў «Звязды» аб тым, што Наркаммясцпром не зрабіў абсалютна ніякіх вывадаў з рашэнняў лютаўскага Пленума ЦК ВКП(б), сваю работу не перабудаваў, што тут толькі балбочуць аб пільнасці, а практычна нічога не робяць для ліквідацыі вынікаў шкодніцтва.

Р. ДОДЗІН. І. ТУРЭЦКІ.

УВЕСЬ СВЕТ ЗАХОПЛЕН ГЕРАІЗМАМ СОВЕЦКІХ ЛЁТЧЫКАЎ

ЦУДОЎНЫ ПОДВІГ

НЬЮ-ЁРК (буйнейшы цэнтр ЗША), 23 чэрвеня. (БЕЛТА). Паспяховы транспалярны палёт з Масквы ў ЗША зрабіў на шырокія масы насельніцтва ЗША куды большае ўражанне, чым усякія іншыя палёты за многія гады.

Друк па ўсёй краіне, уключаючы маленькія правінцыяльныя газэты, прадаўжае каментаваць палёт і абмяркоўвае магчымасць больш цеснай сувязі паміж ЗША і Совецкім Саюзам праз Арктыку.

Адлюстроўваючы вялікае ўражанне, якое зрабіў палёт на ўсе колы, нават яўна антысовецкія газэты, як херстаўская «Сан-Францыско экзаменэр» і інш., з захапленнем адклікаюцца аб совецкіх лётчыках.

Газета «Сан-Францыско кронікл» піша, што «толькі бясстрашныя людзі маглі прадпрыняць такі палёт. Мы шмат чулі аб подвігах совецкіх лётчыкаў. Апошні подвіг зроблен на вачах усяго свету і ўсе бачылі, што гэта — цудоўнейшы подвіг».

Газета «Чыкаго дэйлі ньюс» падкрэслівае, што палёт «прысунуў сталіцу Совецкага Саюза бліжэй да нас, чым мы думалі. Мы захоплены гэтымі адважнымі совецкімі лётчыкамі».

Газета «Рочэстэр Нью-Ёрк дэмакрат кронікл» піша, што лётчыкі праклалі новы паветраны шлях, які звязвае два поўшар'і.

Орган газетнага трэста «Скрыпс Говард» — «Сан Францыско ньюс» — піша, што Сан-Францыско» вітае совецкіх палярных лётчыкаў, якія ўпісалі слаўныя дасягненні ў гісторыю авіяцыі і заваяваўшых сабе права на прызнанне з боку ўсяго свету.

БЯСПРЫКЛАДНЫ ГЕРАІЗМ

ВЕНА (сталіца Аўстрыі), 24 чэрвеня. (БЕЛТА). Швейцарскія газэты захапляюцца бяспрыкладным гераізмам совецкіх лётчыкаў, зрабіўшых пералёт Масква — Паўночны полюс — ЗША.

Газета «Ле травай» расцэньвае пералёт Масква—Паўночны полюс—ЗША як новую перамогу СССР. Газета «Нейе цюрхер цэйтунг» піша: «Рашаючым у гэтым пералёце з'яўляецца той факт, што самалёту ўпершыню ўдалося па прамой дасягнуць праз Паўночны полюс ЗША, пакрыўшы гіганцкія прасторы палярных абласцэй Еўропы і Амерыкі».

БЛІСКУЧЫ УЗОР МУЖНАСЦІ

ПАРЫЖ, 25 чэрвеня (БЕЛТА). Палітбюро ЦК компартыі Францыі паслала наступнае прывітанне героям Совецкага Саюза тт. Чкалаву, Байдукову і Белякову: «Палітбюро шле брацкае прывітанне тром совецкім лётчыкам, якія звязалі Маскву з Амерыкай праз Паўночны полюс. Гэтыя героі далі бліскучы ўзор майстэрства і мужнасці і пакрылі славай совецкую авіяцыю, якая пашырае чалавечыя магчымасці, у той час як фашысцкая авіяцыя пакрывае сябе бясчэсцем і ганьбай, забіваючы жанчын і дзяцей у Іспаніі».

ПАВЕДАМЛЕННЕ ПАЛІТБЮРО ЦК КОМПАРТЫІ ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ (сталіца Францыі), 24 чэрвеня (БЕЛТА). Сёння раніцою пад старшынствам генеральнага сакратара ЦК комуністычнай партыі Францыі тав. Морыса Тарэза адбылося пасяджэнне палітбюро ЦК партыі. Пасля пасяджэння было апублікавана паведамленне, у якім гаворыцца:

Палітбюро, разгледзеўшы палітычную сітуацыю, створаную «вартай жалю адстаўкай урада Леона Блюма, прыняла да ведама заявы Шотана адносна правядзення ў жыццё праграмы народнага фронта новым урадам, намаганні якога ў гэтым напрамку будуць лаяльна падтрыманы комуністэмі. Компартыя будзе таксама, як і ў мінулым, змагацца за прымяненне праграмы і захаванне адзінства народнага фронта барацьбы за хлеб, свабоду і мір».

Заслухаўшы даклад тав. Марселя Кашэна, палітбюро выказала задавальненне першымі рэзультатамі, дасягнутымі пры сустрэчы дэлегатаў Комуністычнага Інтэрнацыянала і Рабочага Соцыялістычнага Інтэрнацыянала ў Анемасе. Палітбюро выказвае надзею, што гэта першая сустрэча з'явіцца адпраўным пунктам для агульнай міжнароднай дзейнасці ў дапамогу іспанскаму народу.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

ПАЎНОЧНЫ ФРОНТ

Бюро друку ўрада краіны баскаў апублікавала наступнае паведамленне, перададзенае агенцтвам Гавас: Супраціўленне рэспубліканскіх часцей прадаўжаецца ў раёне руднікоў Біскайі, дзе вораг робіць моцны націск на пазіцыі рэспубліканцаў, скарыстоўваючы вялікую колькасць бамбардыроўшчыкаў. На працягу ўсяго дня 23 чэрвеня праціўнік неаднаразова прабаваў пранікнуць у Ла Арболіда. У гэтым раёне ўвесь дзень адбываліся ярасныя схваткі. 23 чэрвеня быў вельмі няўдалым днём для фашысцкай авіяцыі. Нашым сілам удалося прагнаць фашысцкія самалёты і заняць важныя пазіцыі каля дарогі, якая вядзе з Арсіяга (на захад ад Більбао) у Гордэхуэла. У часе гэтых баёў фашысцкая авіяцыя лішні раз паказала сваё варварства, абстрэльваючы з кулямётаў дарогі, па якіх імкнулася выратавацца грамадзянскае насельніцтва.

ПАЎДНЁВЫ ФРОНТ

Згодна паведамлення агенцтва Эспань, рэспубліканскія войскі, якія дзейнічаюць у Эстрэмадуры, мелі 23 чэрвеня значны поспех. Пасля жорсткага бою рэспубліканцам удалося заняць вёску Гранха дэ Торэрмоса (на захад ад Пеньярол) і Кастыльо дэ Аргальянес (на поўнач ад Гранха дэ Торэрмоса). Гэтыя аперацыі рэспубліканскія войскі ажыццяўлялі пры актыўным падтрыманні сваёй авіяцыі і артылерыі.

АРАГОНСКІ ФРОНТ

Як паведамляе агенцтва Эспань, 23 чэрвеня мяцежнікі імкнуліся атакаваць пазіцыі рэспубліканцаў у ваколіцы Сіеры Пендэйеры (у Пірэнейскіх гарах). Мяцежнікі прабавалі вярнуць пазіцыі, страчаныя імі нядаўна. Рэспубліканцы адбілі атакі мяцежнікаў і прымусілі іх вярнуцца ў зыходнае становішча.

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ БАСКСКАЙ НАРОДНАЙ АРМІІ

ПАРЫЖ (сталіца Францыі), 25 чэрвеня. (БЕЛТА). Урад краіны баскаў паведамляе, што баскская народная армія рэарганізуецца і ўзмоцненымі тэмпамі праводзіць фартыфікацыйныя работы. Заводы і майстэрні працуюць круглыя суткі. Снабжэнне насельніцтва, у тым ліку 400 тысяч бежанцаў, праходзіць нармальна. Камандуючы паўночнай рэспубліканскай арміі звярнуўся да войск з прамовай, заклікаючы іх аказаць энергічнае супраціўленне мяцежнікам і забяспечыць перамогу над фашызмам.

ПРАВАЛ ПЕРАГАВОРАЎ ЧАТЫРОХ ДЗЯРЖАЎ

Пасля бамбардыроўкі Альмерыі, калі Германія і Італія вышлі з Камітэта па неўмяшанню, англійская дыпламатыя скарыстала ўсе свае таленты на тое, каб супакоіць «пакрыўджаных і зняважаных», каб угаварыць Германію і Італію вярнуцца ў Камітэт лорда Плімута. Пачаліся перагаворы 4-х дзяржаў (Францыі, Англіі, Германіі і Італіі), для таго, каб выпрацаваць меры, якія-б «супакоілі» агрэсара, якія фактычна садзейнічалі-б фашысцкай інтэрвенцыі ў Іспаніі.

Адным з такіх мерапрыемстваў з'явілася кансультацыя 4-х морскіх дзяржаў, прымаючых удзел у кантролі, аб мерах, якія трэба прыняць у выпадку нападу на ваеннае судно адной з гэтых дзяржаў.

Згадзіўшыся на кансультацыю, падпісаўшы пагадненне аб гарантыях, Германія і Італія пакінулі за сабой свабоду дзеянняў у выпадку нападу на іх судны.

У апошні час Германія сфабрыкавала новы інцыдэнт, каб прымусіць Францыю і Англію прыняць яе прапановы. Такім справакаваным інцыдэнтам з'яўляецца міфічны напад нейкіх падводных лодак на германскі крэйсер «Лейпцыг». Германія звярнулася да трох іншых дзяржаў з патрабаваннем абароны ад «нападу» з боку рэспубліканскай Іспаніі.

Хаця ні чым не было даказана, што на крэйсер напалі іспанскія падводныя лодкі, тым не менш Германія разам з Італіяй патрабавалі, каб былі прыняты неадкладна рэпрэсіі супроць Іспанскай рэспублікі. 4 дзяржавы павінны патрабаваць ад рэспубліканскага ўрада прабачэння з гарантыямі на будучае. Флоты 4-х дзяржаў павінны наладзіць морскую дэманстрацыю ў іспанскіх тэрытарыяльных водах ля Валенсіі і ўстанавіць блакаду іспанскіх портаў. Нагласць інтэрвентаў дайшла да таго, што яны высунулі прапанову канфіскацыі ўсіх гандлёвых суднаў іспанскага флота.

Германія і Італія патрабавалі ад Англіі і Францыі разам з імі пачаць інтэрвенцыю ў Іспаніі.

Пры ўсёй сваёй уступчывасці, англійскі ўрад не мог згадзіцца на наглае патрабаванне фашысцкай Германіі. Спробы Францыі і Англіі пераканаць Германію, прымусіць яе ісці на кампраміс не ўвянчаліся поспехам. Перагаворы 4-х дзяржаў былі сарваны.

Германія, каб настаяць на сваім, адмяніла нават паездку свайго міністра замежных спраў Нейрата ў Лондан. Германія і Італія канчаткова адмовіліся ад удзелу ў сістэме кантролю іспанскіх берагоў, яны вярнулі сабе поўную свабоду дзеянняў у Іспаніі.

Германская эскадра накіравалася ў Міжземнае мора. Фашысцкія дзяржавы рыхтуюць новы адкрыты напад на рэспубліканскую Іспанію.

***

ЛОНДАН (сталіца Англіі), 24 чэрвеня (БЕЛТА). Згодна вестак кансерватыўнай газеты «Дэйлі тэлеграф», наступныя германскія ваенныя караблі знаходзяцца зараз у іспанскіх водах: браняносец «Адмірал Шээр», крэйсеры «Кельн», «Карлсруэ», Нюрэнберг» і «Лейпцыг», шэсць эскадраных мінаносцаў, адзін ваенны транспарт і тры ці чатыры падводныя лодкі.

«Дэйлі тэлеграф» паведамляе, што англійскі крэйсер «Шропшыр» стаіць на якары ў Валенсійскай гавані.

У СМАЛЯВІЦКІМ РАЁНЕ ЗАЦЯГВАЕЦЦА ПРАПОЛКА ЗЕРНАВЫХ

Жыта ўжо наліваецца. Высокае, у рост чалавека, сцябло, доўгі колас абяцаюць багаты ўраджай. Здавальняючыя віды на ўраджай паказваюць і пасевы яравых культур — ячменю, пшаніцы, бульбы.

Догляд пасеваў, своечасовая і добраякасная праполка вырашае далейшы лёс ураджаю. Ад гэтага залежыць і своечасовае выкананне абавязацельстваў перад дзяржавай, узняццё вагі калгаснага працадня, рост калгаснай заможнасці.

Як-жа ў Смалявіцкім раёне даглядаюць пасевы?

На 20 чэрвеня па раёну план праполкі яравых культур выканан на 59,7 проц., ільну на 91.5, азімых на 66,1 проц. Адстаюць калгасы Верхмянскага сельсовета — «Добрая воля», «Новае жыццё», «Аб'яднанне», «Чырвоны Кастрычнік», «Совецкая Беларусь» і «Х з'езд Советаў».

Сурэпка, лебяда, жыцец і іншае пустазелле заглушае пасевы. Праполка-ж праходзіць слаба.

Па тэлефону, поштай у сельсоветы, калгасы ляцяць папярэджанні ад раённых арганізацый, катэгарычныя патрабаванні «ўзняць тэмпы», «арганізаваць працу», «пакончыць з бяздзейнасцю» і т. д. А высветліць сапраўдныя прычыны зацяжкі праполкі ніхто не паклапаціўся.

На самой справе прычыны маруднага ходу праполкі больш глыбокія, чым думаюць некаторыя кіраўнікі раёна. Мы заўважылі, што ва многіх калгасах жанчыны амаль не выходзяць на праполку, сядзяць на прысядзібных участках і прапалваюць уласныя пасевы. Аказалася, што ў калгасах Забалоцкага сельсовета пры выдзяленні прысядзібных участкаў калгаснікам, парушылі ўсе нормы, прадугледжаныя статутам сельскагаспадарчай арцелі. Замест максімальнай нормы 0,60 гектара прысядзібныя ўчасткі выдзелены па гектару і больш. Карыстаючыся бясклопатнасцю кіраўнікоў калгасаў, зямлю пад прысядзібныя ўчасткі захватвалі без дазволу і без меры. Міхейчык Адам, Ахрамовіч Антон, Яцкевіч Нікалай, Каржэўскі Іосіф захапілі па гектару і больш зямлі. І цяпер, у гарачую пару, дарослыя члены сям'і, апрача мужчын, працуюць на сваіх участках, у страту калгаснай гаспадаркі.

У большасці калгасаў яслі і пляцоўкі не адкрыты. З гэтай прычыны ў калгасе імя Молатава на работу выходзіць толькі 30—40 жанчын, а маглі-б выходзіць 80—90.

Работы на праполцы не арганізаваны. Рэдка дзе створаны пастаянныя звенні па праполцы, за якімі былі-б замацаваны пастаянныя ўчасткі пасеваў. Нідзе не ўжываецца індывідуальная здзельшчына, учот працы пастаўлен надзвычай дрэнна. У калгасе «Колас» працоўныя кніжкі калгаснікаў ляжаць у канцылярыі. Па 12—13 дзён у іх не запісваюцца выпрацаваныя калгаснікамі працадні.

Якасць праполкі ў калгасах імя Молатава, «Энергія», «Чырвоны маяк», «Колас» і іншых вельмі нізкая. Пасля праполкі многа травы астаецца на пасевах.

Райза (загадчык Савіцкі) неаператыўна кіруе праполкай. У раёне 10 аграномаў, практычную-ж дапамогу ад іх у калгасах мала адчуваюць.

З. МАТУЗАЎ.

ВАЖНЕЙШАЯ ЗАДАЧА КОНЕГАДОЎЛІ

Няма патрэбы даказваць, якое вялікае значэнне ў развіцці конегадоўлі мае своечасовае правядзенне злучкі. Аднак, паводле зводкі НКЗБ, на 20 чэрвеня план пакрыцця конематак выканан толькі на 55,3 проц. У Суражскім раёне план выканан на 28,7 проц.; у Магілеўскім — 43,4, у Багушэўскім — 35, у Ветрынскім — 44,3, у Сіроцінскім — 47,4 проц.

Зямельныя аддзелы некаторых раёнаў (Жлобін, Парычы, Глуск) абмежаваліся складаннем планаў злучкі. На месцы-ж ходам гэтай работы ніхто не цікавіцца. Злучныя пункты не забяспечаны ветэрынарна-зоатэхнічным абслугоўваннем.

Контррэволюцыйныя элементы, якія арудвалі ў сістэме Наркамзема, нямала шкодзілі конегадоўлі. Яны імкнуліся, у прыватнасці, вывесці са строю племянных вытворнікаў (Гарадок, Чачэрск, Церахоўка). Але і цяпер вораг да канца яшчэ не выкрыт, вынікі шкодніцтва яшчэ не ліквідаваны.

Трэба даць самы рашучы адпор варварскім адносінам да вытворнікаў. А такіх фактаў яшчэ нямала. У многіх калгасах Багушэўскага, Касцюковіцкага, Бабруйскага, Слуцкага і іншых раёнаў жарабцы-вытворнікі не забяспечаны нармальным доглядам; яны часам скарыстоўваюцца старшынямі калгасаў для асабістых раз'ездаў.

Зусім мала ўвагі надаюць зямельныя аддзелы скарыстанню племянных вытворнікаў. Ніхто сур'ёзна не кіруе выкананнем плана штучнага абсемянення конематак. Дрэнна пастаўлен учот злучкі. Райземаддзелы механічна штампуюць весткі сельсоветаў, а Наркамзем — весткі райземаддзелаў.

Многа выключна карыснага часу для правядзення злучнай кампаніі ўпушчана. А гэта тым больш абавязвае зямельныя органы, зоаветэрынарных работнікаў, кіраўніцтва калгасаў, максімальна выкарыстаць самы бліжэйшы час. Усё павінна быць зроблена для падрыхтоўкі матачнага пагалоўя, для лепшага выкарыстання вытворнікаў, асабліва племянных.

Трэба ў самыя бліжэйшыя дні навесці парадак на пунктах штучнага абсемянення.

ШЛЯФЕР.

МАЙСТРЫ КАМБАЙНАВАЙ УБОРКІ

Учора ў Наркамземе БССР адбылася нарада знатных камбайнераў і механікаў МТС па камбайну. Лепшыя камбайнеры Совецкай Беларусі тав. Лойка Фёдар з Старобінскай МТС, тав. Ермалкевіч Міхаіл — Путчынскай МТС і тав. Шумскі Канстанцін — Дзержынскай МТС расказалі аб сваім вопыце работы.

Летась за ўборачны сезон камбайнер Лойка на паўночным камбайне выпрацаваў 256 гектар, Ермалкевіч — 212 гектар і Шумскі — 154 гектары пры норме 80 гектар. Сёлета Ермалкевіч і Шумскі будуць працаваць на паўднёвых камбайнах, на якіх абавязаліся ўбраць за сезон па 450 гектар.

За высокую норму выпрацоўкі Наркамзем Саюза ССР прысвоіў тт. Лойка, Ермалкевічу і Шумскаму званне майстроў камбайнавай уборкі. Нарком земляробства БССР тав. Нізаўцоў уручыў ім значкі і грашовыя прэміі.

Дзеці ясляў № 3 абутковай фабрыкі імя Кагановіча — у садзе. НА ЗДЫМКУ (злева направа): Рэня Кунцэвіч, Апа Скабло і Нэла Богат. Фото Леонава (БСФ).

ТЭАТР

„БАНКІР"

Украінскі сталінскі драматычны тэатр пачаў свае гастролі ў Менску з спектакля «Банкір». Тэма «Банкіра» ў значнай ступені пераклікаецца з тэмай п'есы «Платон Крэчэт».

Паказ герояў нашай краіны, совецкага патрыятызма, жыццерадаснай, шчаслівай совецкай моладзі, імкненне стварыць цёплы лірычны вобраз большэвіка ў драматургіі Карнейчука займае цэнтральнае месца. Для п'ес Карнейчука, і ў прыватнасці для «Банкіра», характэрны індывідуалізацыя мовы герояў, акрэслены украінскі каларыт месца дзеяння герояў, глыбокі лірызм, які часта, на жаль, пераходзіць у сантыментальнасць.

Чэхаўская манера драматургічнага пісьма дае сябе адчуваць у такіх п'есах, як «Платон Крэчэт» і «Банкір».

Сюжэт, запазычаны ў кананізаванай сямейнай драме, разгортваючы канфлікт паміж бацькамі і дзецьмі, скарыстаны Карнейчуком у «Банкіры» для разгортвання канфлікта бацькі — дырэктара банка Рамана Кручы з дачкой Чайкай, Чайкі з маткай Тайгой, Чайкі з мужам Андрэем і т. д. Карнейчук стварыў рад цікавых каларытных вобразаў: совецкага банкіра Кручы, які спалучае большэвіцкую мужнасць з вялікай чалавечай цеплынёй, вобраз старшыні калгаса Бесштанька, які вырас у нудзе і жабрацтве пад прыгнётам эксплаататараў, зараз пры совецкай уладзе ўзняты як чалавек і перавыхаваны пролетарскай рэволюцыяй, вобразы совецкіх мужных, жыццерадасных дзяўчат Чайкі і Тайгі, каларытныя фігуры фінансіста Шапіры і фінансіста Ступы.

Тэма совецкага патрыятызма ў «Банкіры» знайшла сваё адлюстраванне ў пісьмах далёкаўсходняга пагранічніка Шапіры да бацькі, сумленнага совецкага работніка, у падпарадкаванні Кручай бацькоўскага пачуцця абавязкам большэвіка і совецкага грамадзяніна.

П'еса «Банкір» бясспрэчна ніжэйшая па якасці за «Платон Крэчэт». Гэта ў першую чаргу знаходзіць сваё адлюстраванне ў штучнай для совецкай сапраўднасці калізіі паміж Тайгой і Чайкай — маткай, якая, пакінуўшы ў дзяцінстве дачку, пры сустрэчы ўжо з дарослай дачкой чамусьці захоўвае ад яе, што яна матка. Імкненне Карнейчука да таннай меладрамы значна знізіла вартасць п'есы. Таксама зніжаюць яе і элементы штучнага «бодрячества», нічога агульнага не маючага са здаровай совецкай весялосцю.

Вельмі сур'ёзным, прынцыповым недахопам «Банкіра» з'яўляецца па сутнасці «зняцце» праблемы абвостранай класавай барацьбы, якая адбываецца ў краіне, адсутнасць паказу шалёных атак ворагаў на краіну соцыялізма. У п'есе няма ніводнага адмоўнага персанажа. Няма нічога і нікога, хто-б напамінаў у п'есе аб здрадніцкай бандыцкай дзейнасці ворагаў народу. Затаму п'еса ў поўнай меры лакіруе нашу сапраўднасць, замазваючы ценявыя бакі нашых поспехаў.

Пастаноўшчык спектакля заслужаны артыст УССР Васілько, як і мастак Аўчарэнка сканцэнтравалі ўвагу на раскрыцці лірычна-сантыментальнай лініі п'есы і паасобных вобразаў, на раскрыцці лірыкі украінскага фальклора, пейзажа, задуменнай і глыбока-эмацыянальнай народнай песні, добра выкананых на народных інструментах і хорам студыйнай моладзі тэатра.

У спектаклі бясспрэчна ёсць акцёрскія ўдачы, што сведчыць пра наяўнасць добрых акцёраў у тэатры. Гэта ў першую чаргу адносіцца да артыста Дабравольскага, які ўдумліва і шчыра іграе Рамана Кручу, раскрываючы ў гэтым вобразе аддананага большэвіка і дзівоснага цёплага чалавека.

Артыстка Гакебуш, якая культурна іграе Тайгу, дзякуючы меладраматычнай фальшы ў самой структуры вобраза больш імкнецца раскрыць жаночыя якасці Тайгі — пачуцці мацеры і жонкі, пакідаючы ў баку соцыяльна-палітычную лінію вобраза — лінію жанчыны-большэвічкі. Цалкам у палоне сантыментальнай афарбоўкі вобраза Чайкі артыстка Ефтымовіч.

Разумна адцяняючы кожную характэрную дэталь, іграе дзівакаватага астранома Капусту артыст Іваноў. Артыст Смірноў стрымана, цёпла іграючы Шапіру, яўрэйскі вясельны танец «Фрэйлахс» выконвае парадыйна, няправільна. У адной фарбе лёгкадумнай весялосці іграе артыстка Разумоўская Таню, дачку Ступы. Неабходна яшчэ адзначыць добрую ігру артыста Чайкі ў ролі фінансіста Ступы.

Зварачае ўвагу недасканалая распрацаванасць паасобных масавых сцэн, у якіх удзельнічаюць студыйцы, моладзь, яшчэ слаба валодаючая асновамі сцэнічнага майстэрства.

Спектакль «Банкір» паказвае наяўнасць у тэатры добрых акцёраў і культурнай рэжысуры. Гэты тэатр заслугоўвае ўвагі беларускага совецкага глядача.

М. МОДЭЛЬ.

Адказны рэдактар Д. В. ЮРКОЎ.

СЁННЯ Ў ТЭАТРАХ І КІНО:

Памяшканне Белдзярждрамтэатра
ГАСТРОЛІ МАСКОЎСКАГА ТЭАТРА ЧЫРВОНАЙ АРМІІ
СЛАВА

Памяшканне Яўрэйскага Дзяржаўнага Тэатра
Гастролі Украінскага дзяржаўнага драматычнага тэатра гор. Сталіно
ПОШЫЛІСЯ Ў ДУРНІ

Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка»
ДНЯПРО Ў АГНІ

Дзіцячы гукавы кінотэатр
ЗВАРОТ МАКСІМА

Гукавы кінотэатр «Пролетарый»
АРСЕН

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
САЛАВЕЙ САЛОВУШКА

Гукавы кінотэатр «Спартак»
ВЯЛІКАЕ ГОРА МАЛЕНЬКАЙ ЖАНЧЫНЫ

РАДЫЁПЕРАДАЧЫ НА 26 ЧЭРВЕНЯ:

8.30 — «Апошнія паведамленні». 16.05 — перадача для хатніх гаспадынь. 17.00 — перадача для дзяцей на польскай мове. 18.30 — завочная партвучоба. 19.45 — рускія народныя песні. 20.00 — гутарка. 20.15 — перадача ў дапамогу самаадукацыі. 20.30 — канцэрт. 21.30 — літаратурная перадача на польскай мове. 22.00 — мантаж оперы Дзяржынскага «Ціхі Дон». 23.00 — «Апошнія паведамленні».

Менскі педагагічны інстытут імя А. М. Горкага
абвяшчае ПРЫЁМ на 1937-38 вучэбны год

на наступныя факультэты: гістарычны, геаграфічны, літаратуры і мовы, дашкольны, замежных моў — нямецкае, англійскае і французскае аддзяленні і на яўрэйскую і польскую секцыі літаратурнага і гістарычнага факультэтаў.

Інстытут рыхтуе выкладчыкаў для сярэдняй школы, педагагічных вучылішч і рабфакаў.

У інстытут прымаюцца асобы ва ўзросце ад 17 да 35 год з закончанай сярэдняй адукацыяй (дзесяцігодка, педвучылішча, тэхнікум, рабфак) або атрымаўшыя атэстат аб сканчэнні сярэдняй школы ў парадку экстэрната. Незалежна ад адукацыі, паступаючыя падвяргаюцца іспытам у аб'ёме сярэдняй школы па рускай і беларускай мовах (пісьмовы твор, граматыка і літаратура), палітграмаце, матэматыцы (вусна і пісьмова), фізіцы, хіміі і па адной з замежных моў (англійскай, нямецкай або французскай — па выбару паступаючага).

Паступаючыя на яўрэйскую і польскую секцыі падвяргаюцца іспытам па яўрэйскай і рускай або польскай і рускай мовах.

Паступаючыя на факультэты: гістарычны, геаграфічны, літаратуры і мовы трымаюць дадатковыя іспыты па гісторыі і геаграфіі.

УВАГА: Скончыўшыя сярэднюю школу (дзесяцігодку) і маючыя па асноўных прадметах адзнакі «выдатна», а па астатніх прадметах (маляванне, чарчэнне, спевы, музыка, фізкультура) адзнаку не ніжэй «добра», прымаюцца ў інстытут без прыймовых іспытаў. Гэта права распаўсюджваецца і на скончыўшых сярэднюю школу ў парадку экстэрната.

Заявы падаюцца на імя дырэктара МПІ з прадстаўленнем наступных дакументаў: аўтабіяграфіі, атэстата аб заканчэнні сярэдняй навучальнай установы (у арыгінале), пашпарта (прад'яўляецца пры асабістай яўцы), 3-х фатаграфічных картак (здымкі без галаўных убораў), з уласнаручным подпісам паступаючага на кожнай з іх, завераныя дзярж. установай, і даведкі аб адносінах да воінскай службы (для ваеннаабавязаных).

УВАГА: У заяве трэба ўказаць, які факультэт і спецыяльнасць паступаючы выбірае, а таксама падрабязны адрас.

Прыём заяў аб залічэнні ўтвараецца з 1 чэрвеня па 1 жніўня 1937 года.

Прыймовыя іспыты ўтвараюцца з 1 па 20 жніўня, а залічэнне ў лік студэнтаў — з 21 па 25 жніўня.

Іншагародныя студэнты забяспечваюцца інтэрнатам. Стыпендыя — у залежнасці ад паспяховасці.

Членам сям'і студэнтаў інтэрнат не прадастаўляецца.

УВАГА: У раней надрукаванай аб'яве памылкова прапушчана, што паступаючыя на факультэты: гістарычны, геаграфічны, літаратуры і мовы трымаюць дадатковыя іспыты па гісторыі і геаграфіі.

Заявы падаваць на адрасу: г. Менск, Універсітэцкі гарадок, Галоўны корпус, канцылярыя МПІ, пакой 2-30.

ДЫРЭКЦЫЯ.

ДЗЯРЖЦЫРК
(Парк імя Горкага, тэл. 22-725).
Сёння і штодзенна — вялікае цыркавое прадстаўленне ў трох аддзяленнях.
6 Леанідавых — прыгуны-акрабаты на падкідных дошках; 2 Слаўскія — эксцэнтрыкі на свабодным дроце. Палёт пад купалам цырка 7 Эвальдо. Апошнія гастролі 4 Донеман. Ала-Руд — дрэсіраваныя сабачкі і шмат іншых нумароў. Пачатак у 9 гадзін вечара. Каса адкрыта з 12 г. дня да 10 г. веч.

У аддзел аб'яў званіце па тэл. 21-845

1-шы КЛІНІЧНЫ ГАРАДОК НАБІРАЕ:
АКУШЭРАК,
МЕДСЯСЦЁР,
САНІТАРАК.
Звяртацца: Барысаўскі тракт, 60-а, у дырэкцыю.

РЭДАКЦЫІ «ЗВЯЗДЫ» патрэбны машыністкі на дзенную і вячэрнюю работу.
Звяртацца па тэл. № 20-830, ці непасрэдна ў сакратарыят (трэці паверх).

Інстытут масавага завочнага навучання партактыва пры ЦК КП(б)Б
Інстытут масавага завочнага навучання партактыва пры ЦК ВКП(б) 27 чэрвеня ў 18 г. 30 м. праз радыёстанцыю імя Комінтэрна перадае ЛЕКЦЫЮ, арганізаваную аддзелам партыйнай прапаганды і агітацыі ЦК ВКП(б) на тэму:
„АБ НЕКАТОРЫХ МЕТАДАХ ВАРОЖАЙ РАБОТЫ".
Лекцыю прачытае пракурор Саюза ССР т. ВЫШЫНСКІ.
Лекцыя будзе трансліравацца праз Менскую радыёстанцыю.
Слуханне арганізаваць у радыёпартаудыторыях, партказбінетах і індывідуальна надаму.
Дырэктар ІМЗО пры ЦК КП(б)Б. ЛУК'ЯНАЎ.

УСІМ САМАДЗЕЙНЫМ МАСТАКАМ БССР
ДОМ НАРОДНАЙ ТВОРЧАСЦІ БССР паведамляе, што пачаўся ПРЫЁМ работ на ЎСЕБЕЛАРУСКУЮ і УСЕСАЮЗНУЮ ВЫСТАЎКІ НАРОДНАЙ ТВОРЧАСЦІ
(жывапіс, скульптура, рысунак, разьба па дрэву, мастацкая вышыўка і інш.).
РАБОТЫ для Ўсесаюзнай выстаўкі ДАСЫЛАЙЦЕ НЕ ПАЗНЕЙ 1 ЛІПЕНЯ 1937 г. па адрасу: г. Менск, Дом Ўрада, 6 паверх, пакой 602, Дому народнай творчасці БССР.
Канчатковы тэрмін прысылкі работ Усебеларускай выстаўцы паведамім асобна.
Жадаючыя паслаць на Ўсесаюзную выстаўку свае работы непасрэдна ў г. Маскву засылаюць іх па адрасу: г. Москва, Краснопресненский вал № 25, клуб «Красный Октябрь», Всесоюзному Дому Народного Творчества им. Н. К. Крупской, Изокомбинат.
ДЫРЭКЦЫЯ ДОМА НАРОДНАЙ ТВОРЧАСЦІ БССР.

БАРЫСАЎСКІ РАБФАК
Беларускага лесатэхнічнага інстытута сістэмы Наркомлеса СССР
абвяшчае НАБОР
на 1937—38 навучальны год на ўсе курсы рабфака.
На дзённыя IV курсы з адрывам ад вытворчасці з адукацыяй 8—9 класа і на вячэрнія IV курсы без адрыву ад вытворчасці;
На III курс з адукацыяй 8 класаў.
На II курс з адукацыяй 7—8 класаў.
На I курс з адукацыяй 6—7 класаў.
Прынятыя на IV курс забяспечваюцца інтэрнатам і стыпендыяй ад 60 да 80 рублёў у залежнасці ад паспяховасці, а студэнты вячэрніх курсаў стыпендыяй і інтэрнатам не забяспечваюцца.
Да заявы неабходна далучыць аўтабіяграфію, пасведчанне аб адукацыі, метрычны выпіс, даведку аб здароўі і апошнім месцы працы, а таксама паштовых марак на 40 кап. і накіраваць па адрасу: БССР, г. Барысаў Андрэеўская 22, Лесрабфаку.
Прыёмныя іспыты на IV курс па рускай і беларускай мовах, матэматыцы, фізіцы, хіміі і палітграмаце, на I, II, III курсы па рускай, беларускай мовах матэматыцы, палітграмаце і геаграфіі.
Прыём заяў з усімі дакументамі да 20 жніўня. Іспыты з 20 па 25 жніўня. Пачатак заняткаў з 1 верасня.
ДЫРЭКЦЫЯ.

Уп. Галоўлітбела № К—2137. Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая, 63. Б. К. С.